

## Zicht op zee, zout op de huid

De zomertocht is altijd weer wikken en wegen. We hadden een paar wensen:

- We willen altijd graag, op de fiets, thuis aankomen aan het einde van de reis.
- We willen liever niet vliegen.
- Het startpunt moet bereikbaar zijn met het openbaar vervoer. Dit wordt steeds lastiger.
- We vinden Engeland erg leuk om in te fietsen.
- Er moet gekampeerd kunnen worden onderweg.

Met deze wensen in het achterhoofd viel het oog op de Tour de Manche. Dit is een rondje om het Kanaal. Een deel door Bretagne. Dan oversteken naar Engeland. Ook hier houden we de zee weer rechts en fietsen langs de zuidkust weer naar het oosten. Er is een kort rondje van 450 km en een grote ronde van 1200 km.

Hier moet natuurlijk wel een stukje bij aan want 1200 km is wel te weinig voor een maand. Dat stuk heb ik toevallig nog liggen! Want twee jaar geleden hebben we onze vakantie moeten afbreken wegens familie omstandigheden. We zouden toen, via de Noordzee route, naar huis fietsen vanuit Noord-Frankrijk. Dit deel, van 650 km, heb ik nog compleet uitgewerkt liggen. Hiermee lijkt het laatste deel van de vakantie al vast te liggen. Want fietsen langs de zee is altijd plus één voor mij. Als bonus is er nog het bezoek aan Brugge. Iets wat we al heel lang willen doen.

De Tour de Manche is nieuw. Er zijn wel routeboekjes van maar die zijn in het Frans. Ik red me redelijk met mijn Frans in Frankrijk, maar in de boekjes kom ik niet ver met handen-en-voeten taal. Dat is dus suboptimaal.

Op het forum kwam ik erachter dat de fietsende fotograaf (of de fotograferende fietser) Kees Swart ook met een soort van rondje kanaal (Fietsen rond het Kanaal) bezig is. Dit jaar komt daar een gidsje van uit. In het Nederlands. Niet alleen de route (met GPS) maar ook achtergrond informatie. En dat laatste maakt de fietstocht juist leuker. Wat het fietsen is een middel voor ons en geen doel. Toevallig ken ik Kees en heb ik even contact met hem opgenomen om te vragen wat het verschil met de Tour de Manche is. Zijn woorden:

*Mijn route loopt in Engeland vaak samen met de Tour de Manche, maar de TdM laat wel enkele prachtige stukken kust links liggen en omzeilt de mooiste delen van Dartmoor.*

We besluiten in Engeland in elk geval de route van Kees te volgen. We starten dan in Plymouth, volgen de zuidkust tot Dover en steken dan over. Vanuit Calais hebben we dan de eerder genoemde Noordzee route. Hiermee lijkt het middelste deel van de vakantie ook vast te liggen. Het deel in Zuid-Engeland is iets meer dan 700 kilometer.

Blijft nog over hoe in Plymouth te komen en hoe we het deel ervoor doen. Als ik de kilometers van deel twee en drie optel, dan kom ik op ongeveer 1350 kilometer. Het resterende deel kunnen we opvullen met een stuk in Bretagne. Hier kunnen we weer kiezen voor de Tour de Manche of het deel wat Kees in voorbereiding heeft. Hiervan pakken we een stuk van 450 kilometer. Dit brengt het totaal van de fietstocht theoretisch op 1900 kilometer. Ik zeg theoretisch want ik weet uit ervaring dat het praktisch nog wel 5-10% hoger wordt.

Van Kees heb ik de –geplande- GPS route gekregen. Door die om te draaien en van Roscoff terug te rekenen, kom ik na 400 km ongeveer bij Avranches uit. En hiermee is het eerste deel van de vakantie vastgelegd. Via Archiecamping zoek ik bij dit deel de campings vast op zodat de trajecten gepland kunnen worden. Als het goed is, komen in het begin van de zomer de kaartjes beschikbaar.

Staat nog een punt open: Hoe komen we bij het startpunt? Met de trein is dat best wel een gedoe en een lange reis. Met de auto rij je er in een dag heen. Maar dan staat de auto daar en hoe krijg je die weer thuis?

Hiervoor heb ik Steven bereid gevonden. Hij wil ons wel wegbrengen en dan de auto mee terug nemen. Hij plakt er meteen een kleine vakantie aan, samen met Rosa en de hond.

Hiermee zijn alle wensen gerealiseerd. We houden de hele tocht zicht op zee. Ook zal er veel zout op de huid zitten. Hetzij van zee, hetzij van het zweet. In dit verslag kun je lezen hoe dit realiteit is geworden.

## Vrijdag 10 Juli : Van Avranches naar Cherrueix.

(54 km - totaal 54 km – 174 hoogtemeters)

Camping L'Aumone (€ 17,-)

Kan een vakantie beter beginnen dat dit? Vast wel, maar ik zou niet weten hoe aangezien ik nu met 30 graden in de schaduw zit te genieten van een glas Bretonse cider. Het begon gisteren al goed. Na een voorspoedige reis kwamen we rond kwart voor vijf in Avranches aan bij de Jardin de Zoë. Volgens de website is het een ecologische camping en daar is geen woord van gelogen. Tussen de plantages zijn plekjes voor de tenten. Er scharrelt een paard rond over het terrein. De douche wordt met zonnestralen verwarmd en poepen doe je op een doos waarna je er wat zaagsel op strooit. Dit wordt de mest voor de tuin. Het paradijs moet er net zo uit gezien hebben. Op de camping is Kees Swart ook net aangekomen. Kees is fietsende fotograaf, schrijvende fietser en de maker van de route die we de komende weken gaan doen. Het eerste deel in Bretagne is nog in de maak en we hebben er een sneak-preview van. Maar los daarvan is Kees gewoon een gezellige man die ontzettend veel weet.

Op de camping is niemand te vinden om in te checken en we gaan in Avranches wat eten. Het is een typisch Bretons stadje. Een kerk van grijs graniet en een leuk plein met diverse barretjes en eetgelegenheden. We kiezen voor een crêperie waar we achtereenvolgens een galette en een crêpe naar binnen schuiven. Met de buik vol rollen we het tentje in.

De volgende dag wordt ik wakker omdat er een paard naast de tent staat te grazen. Het is weer eens wat anders dan een paard in de gang. Ik heb me nooit gerealiseerd wat een lawaai dat maakt. Daar zou Marianne Thieme eens wat aan moeten doen!

We hebben voor een rustige start gekozen, dus we ontbijten samen met Steven, Rosa en Kees. Daarna koffie met Steven, Rosa en Kees. En dan eindelijk op pad. Ondertussen is Zoë, van de camping, ook wakker. Ze had een 'rough night' en verontschuldigt zich. Van haar horen we dat het eigenlijk geen camping meer is. De 'Mairi' doet moeilijk over de vergunning, dus eigenlijk zijn we haar vrienden die gewoon langs komen en in de tuin kamperen. Ze heeft ook geen tarieven meer, dus we mogen betalen wat we het waard vinden. Al met al een prachtige camping die ik iedereen kan aanraden. Formeel verdient ze haar geld nu met het kweken van 'power salads' (op onze poep...) en blijkbaar loopt dit goed genoeg.

We nemen afscheid van Steven en Rosa. Zij blijven hier nog een weekje vakantie vieren en nemen de auto mee terug naar Nederland. Kees fietst het eerste stukje met ons mee tot we weer op de route komen. Daar gaat hij noordwaarts en wij zuidwaarts.

Vandaag hebben we Mont St. Michel eigenlijk de hele dag in het zicht als we om de baai van Mont St. Michel heen fietsen. Deze Benedictijner abdij ligt op een rots in het water. Met zijn 80 meter hoogte is het een speelbal van de getijden met een hoogteverschil van 14 meter tussen eb en vloed. Er is een weg aangelegd die hier weinig last meer van heeft. Meer last heeft het van de vloedgolven van toeristen die hier tegenwoordig aanspoelen. Wij laten het dan ook links liggen. We zijn er een paar jaar geleden al geweest. In de herfst en 's morgens

vroeg was het er heerlijk rustig. Die herinnering wil ik graag zo houden. Vanuit de verte blijft het een mooi beeld.

Vanuit de Mont gaan we via een 'voie verte' naar Cherrueix. Deze loopt als een soort dijkje door het landschap, geflankeerd door bomen. En dat is wel erg lekker want de temperatuur zit inmiddels op de 29 graden. Een ander voordeel van deze 'voie vertes' is dat ze autovrij zijn. Omdat we alle tijd hebben zoeken we een plekje in de schaduw om een dutje te doen. We komen tenslotte al op leeftijd en het is vakantie, dus waarom niet?

In Cherrueix is het uitgestorven. Maria kijkt al sinds 1888 uit over het strand. Vandaag ziet ze wat karretjes met zeiltjes over het strand waaien. Wij zoeken een bar-tabak om het vocht wat aan te vullen. Bij een mini-supermarktje kopen we een blik paella en een salade. Dat is het avondeten. Daarna zoeken we de camping op.

L'Aumone is een voormalig landhuis waar ze nu gites verhuren. Maar je kunt er ook kamperen. We vinden een mooi plekje in de schaduw van een grote boom. Een fles (koude!) cider kost hier maar €4,40. En die gaat er heerlijk in. In de schaduw wordt gelezen en geschreven. Het blik paella blijkt een uitdaging te zijn. De instructie is in het Frans en we begrijpen de helft. Wat ook niet meehelpt is de tweede fles cider die inmiddels staat te verdampen. De paella lijkt eerst op een soep, maar het komt allemaal goed. Uiteindelijk eten we best lekker. Hiermee verklaren we de vakantie officieel voor geopend.

## Zaterdag 11 juli : Van Cherrueix naar Matignon.

(82 km - totaal 136 km – 765 hoogtemeters)

Camping Le Valon au Merlettes (€ 13,20)

Was het gisterenavond nog windstil, 's nachts waait er een harde wind. Saskia gaat er nog uit om de tarp te redden die los over de fietsen ligt. Tegen de ochtend neemt de wind iets af. Het is zwaar bewolkt als we opstaan, maar nog wel 18 graden. De wind heeft het voordeel dat we het tentje kurkdroog in kunnen pakken, maar we hebben hem wel de hele dag tegen.

Via een eigen alternatief gaan we naar de route terug. In de verte zien we Mont Dol al liggen als een granieten puist in het landschap. Het is gelijk de eerste steile klim die we hebben.

Hijgend komen we boven.

Er zijn diverse legendes over deze 'berg' van 65 meter hoog. De bekendste is wel dat Saint Michel hier gevochten heeft met de duivel en dat dit gevecht zijn sporen heeft achter gelaten in het landschap. Die zien we niet. Er is wel een kapel (gesloten), een toren (met twee dronken jongelui) en een molen. En er zijn natuurlijk de uitzichten over het landschap. In de verte kunnen we zelfs Mont St. Michel nog zien liggen. De dronken jongens in de toren zijn geslaagd voor hun opleiding en dat moet gevierd worden. Dat belet ze niet om even laten in de auto weg te rijden. Typische gevallen voor een kruisje en een bosje bloemen langs de weg. Saskia probeert ze nog even te overtuigen dat dit een slecht idee is, maar het vindt geen vruchtbare grond. Wij hopen ze in elk geval niet meer tegen te komen.

Hierna leidt de route ons weer richting kust. In Hirel wordt het druk. Veel mensen met een auto willen ook graag van de zee genieten. Wij doen dat zonder auto maar wel met een kopje koffie. Er is genoeg te zien. Op het wad annex strand zijn ze een soort van feestmarkt aan het opbouwen. Veel krasse knarren die niet voor elkaar onder willen doen.

Als we Hirel weer verlaten begint het te regenen. Zelfs zo hard dat de regenjas even aan moet. Het is gelukkig de enige regen van de dag want hierna klaart het op en hebben we weer veel zon en warmte.

Via binnenland gaan we eerst naar St Coulomb. Dit zijn bekende buurten. Met Lucas en Ria hebben we hier eerder gefietst. Toen in de herfst met grijze luchten. Met zon ziet het er toch wel anders uit. Vlak voor St. Malo komen we langs de 'jardin de Fernand'. Die heeft meer rommel verzameld dan malle Pietje in zijn leven gezien heeft. Veel fietsen met poppen erop. Met elektromotoren bewegen sommige stukken ook nog. Heel bijzonder.

St. Malo naderen we over de boulevard. Volgens het gidsje zijn de zeeën hier smaragd blauw. En dat is niet gelogen. Het omlijst de prachtige uitzichten die we op de stad hebben.

St. Malo dankt zijn naam overigens aan de monnik MacLou, uit Wales, die hier de piraten kwam kerstenen. Vorige keer hebben we al genoeg gezien van deze prachtige stad dus nu volgen we gewoon de route. En dat is lastig genoeg. Deels door de hoeveelheid mensen die hier rond lopen, deels door de kinderkopjes waar echt niet over te fietsen valt, maar ook omdat we de route andersom fietsen en er is hier veel eenrichting verkeer. Maar met stukjes

lopen is dit allemaal op te lossen. Zo komen we bij de haven waar we met een bootje overgezet worden. Voor €10,80 p.p. Hebben we een mini-cruise met prachtige uitzichten op St. Malo en Dinard.

Dinard is vooral populair bij de rijken der aarde. En aan het aantal bootjes in de haven te zien, zijn ze er allemaal. Voor mij geen schommelend bootje. Ik moet de fietsen met bagage de trap op tillen. Ze zijn niet zo gewend aan (bepakte) fietsers. Dinard is erg druk dus we zijn blij als we via een 'voie verte' de stad kunnen verlaten. Deze brengt ons in alle rust en schaduw in Pleurtuit.

Daarna fietsen we veel door het binnenland en het gaat alweer aardig op en neer. Bij een 16e eeuwse kapelletje maken we een kopje thee. Het is helaas niet open.

De ruïne van Chateau Guildo kan ons niet zoveel meer boeien. We worden al aardig moe. Daardoor besluiten we de camping in Matignon op te zoeken. Een paar kilometer eerder dan de dagplanning. Matignon is ook een feest van herkenning. Bij de fontein in het dorp werden we eerder door overrijverige tuinmannen met een bladblazer geföhnd. Nu is de uitdaging echter de supermarkt. Het lijkt wel of heel Bretagne hier boodschappen aan het doen is voor de komende weken. In de mega-winkel vecht ik mijn paar boodschappen bij elkaar. Liever was ik nog drie keer Mont Dol op gefietst.

De camping in Matignon is best mooi. We mogen overal staan behalve op plek 61. Maar dat is wat lastig want bij de meeste plekken staat geen nummer. We kiezen er op goed geluk een. Blijkbaar de juiste, want niemand komt het claimen. Voor dik dertien euro krijgen we een plek waar onze tent zes keer op past.

Een andere pré van de camping is dat ze koude cider hebben. Hiermee kunnen we ons eindelijk overgeven aan de vermoeidheid. Want we zijn best moe van een dag tegen de wind in fietsen. In de avondzon kook ik een pasta maaltijd met chorizo worst. Een prima afsluiting van een mooie dag.

## Zondag 12 juli: Van Matignon naar Pordic.

(89 km - totaal 224 km – 958 hoogtemeters)

Camping Les Madieres (€ 20,10)

Het was een zware dag. Met veel kilometers omhoog. Volgens mij meer kilometers omhoog dan naar beneden. ‘Hé’, zie ik je denken. ‘Dat kan toch helemaal niet, natuurkundig gezien?’. Toch is het zo. Alleen in Bretagne.

Via Pléboule komen we weer langs de kust. In de ochtend is het steeds eb en genieten we van de drooggevalle baaien. Ik hou van de zilte zeegeur en de jammerende meeuwen op de achtergrond. Ze zeggen dat geur ergens diep in de hersenen zit. En aangezien ik aan de zee geboren ben, roept deze geur iets heel dieps op. Ik ben het gelukkigst aan zee.

We gaan eerst naar fort La Latte. Eerder stonden we voor een dicht hek. Nu herhaalt de geschiedenis zich. Ze zijn pas om half elf open en dat betekent meer dan een half uur wachten. Dat doen we niet dus we bewaren dit fort voor een latere keer en doen het nu wel met de ‘gewone’ uitzichten.

Daarna Cap Frehel. Deze hebben we de vorige keer links laten liggen. En dat gemis willen we graag goed maken. Het is er prachtig. Het is de winderigste plek van Bretagne maar vandaag houdt hij zich in. Ik heb wat met vuurtorens en deze is de moeite waard. We lopen helemaal naar het uiterste puntje en kijken over het Kanaal uit. Hier fietsen we tenslotte omheen.

Dit deel van de reis zit vol met herinneringen. We maken koffie op het zelfde plekje als waar we met Lucas en Ria zaten. Lucas was toen al een heel stuk omhoog geklommen toen Ria hem belde dat hier een mooi plekje was. Dat zijn geklommen kilometers voor niets. Maar hij kwam terug en we hebben toen ook genoten van het uitzicht. Helaas kan dat nooit meer want Lucas is er niet meer. De goede herinneringen aan hem blijven. Er is nu een fietspad langs de weg gemaakt. We dalen gelukkig stukken en hebben mooie uitzichten op stranden.

Daarna hebben we af en aan off-road stukken. Dat vind ik altijd lastig fietsen. Maak daarbij steeds de zelfde fout als in de rij bij de supermarkt. Steeds lijkt de andere rijbaan beter, maar als ik eenmaal overgestoken ben, dan lijkt het eerste spoor weer beter.

Het wordt vandaag een lange dag en omdat op zondag de winkels dicht zijn kunnen we geen boodschappen doen. We besluiten ‘moules et frites’ te eten tussen de middag. Dat moet je op zijn minst een keer gedaan hebben in Bretagne. Het is een klein tentje aan het strand en we moeten onderhandelen om een plekje te krijgen. Het is het waard want we hebben een heerlijk authentieke maaltijd.

Ondertussen is het wel gaan regenen. Niet heel hard maar wel van het niveau ‘jas-aan’. Hiermee vervolgen we onze weg. Bij Les Ponts Neufs zitten we weer op een voie verte. Ze hebben van de oude spoorlijn een fietspad gemaakt. En daarbij hebben ze ook de mooie

spoorbrug meegenomen. Het scheelt ons in elk geval een stuk dalen en weer omhoog klimmen.

St. Brieuç is uitgestorven. Het is inmiddels ook na vijven. Waar we nu zitten is een druk, stedelijk gebied. Op zich minder leuk fietsen. De stad ligt aan een monding. Dat betekent eerst steil dalen en daarna weer klimmen om er uit te komen.

Eigenlijk maken we er een iets te lange dag van. We compenseren wel de kilometers van gisteren maar door het vele klimmen worden we gewoon erg moe. Het blijken uiteindelijk een kleine 1000 hoogtemeters te zijn. Mijn benen zijn in elk geval op. We slepen ons op het laatst naar Pordic. Daar zijn twee campings. De eerste camping accepteert geen tentjes meer. Maar de tweede camping ontvangt ons erg vriendelijk. Ze hebben een mooi plaatsje voor ons. Voor een fietser is hij best wel duur met €20,10. De koude cider compenseert dit gevoel dan weer ondanks dat deze ook iets duurder is dan de vorige. Maar al had hij € 16 gekost, ik had hem nog genomen. Hij smaakt in elk geval verdiend na deze dag.

Alle uitdagingen zijn nog niet voorbij. Bij het opblazen van de matjes blijkt er een probleem met het ventiel te zijn. Die is erin geschoten. Met wat schudden en schuiven weten we hem eruit te halen. En na wat prutsen zit hij er weer in. Want om na zo'n dag als dit op de grond te moeten slapen is echt niet fijn.

We eten wat boterhammetjes als avondeten. Daarna douchen en in de kantine zitten omdat er stroom en wifi is. Om 10 uur worden we eruit gegooid. En dat is mooi want we willen inmiddels ook wel horizontaal.



## Maandag 13 juli: Van Pordic naar Tréguier

(71 km - totaal 295 km – 826 hoogtemeters)

Camping Ferme du Syet (€ 8,40)

De camping is wel fijn, maar de regels liegen er niet om. Zo kun je pas vanaf half acht douchen. Een half uur later dan ik normaal doe. En ondanks dat ik hierop wacht, heb ik toch een koude douche. Geen goed begin van de dag. Ben wel lekker wakker nu. We ontbijten deze keer met croissantjes in plaats van yoghurt met fruit. We hebben deze gisteren niet kunnen kopen. Verse croissants zijn een prima alternatief. Door dit alles vertrekken we wat later dan normaal.

Binic is wederom een leuk havenstadje maar we komen er alleen maar doorheen en doen een paar boodschappen. St-Quay-Portrieux is een dubbele stad. St-Quay is het rijkere deel, maar Portrieux is gezelliger. Normaal is er in dit soort stadjes op dinsdag markt, maar nu op maandag vanwege de ‘quatorze julliet’. Bij zo’n markt moet ik Mevr. vd Veeke goed in de gaten houden maar nu weet ik dat zij weet dat ze alles zelf in haar tassen mee moet nemen. En dat beteugelt de kooplust voldoende. We worstelen ons door drukte heen met de volle fietsen. Ook hier verlaten we de stad weer met een klim, die stevast beloond wordt met een mooi uitzicht.

We verlaten het Franstalige ‘Haute-Bretagne’ en komen nu in ‘Basse-Bretagne’. Hier wordt nog voornamelijk Bretons gesproken. Vergelijkbaar met Friesland zijn hier ook alle plaatsnaamborden tweetalig. De dorpsnamen beginnen vaak met ‘plou’ (parochie), ‘trez’ (strand), ‘ker’ (stad) of ‘penn’ (kaap, top, rots).

Bij Keregal wijken we van de route van Kees af. We willen graag bij kapel Kermaria-an-Isquit langs. Dit is een kerkje uit de 13e eeuw met latere aanbouwingen. Binnen zijn fraaie muurschilderingen met de ‘dance macabre’. Een soort polonaise van doden en levenden. Dit moest de mensen in de 15e eeuw eraan herinneren dat het leven kort was en dat in de dood iedereen gelijk is. Ik heb er over gelezen en ben zeer benieuwd.

Soms zit het mee, en soms zit het tegen. Vandaag tegen dus. De kerk is normaal open maar wegens omstandigheden vanmiddag en morgen dicht. Niets aan te doen, maar op internet kijken naar de plaatjes. We zijn niet de enigen die teleurgesteld zijn er lopen drommen mensen met lange gezichten rond. Een Spanjaard staat helemaal te stomen. Maar daar gaat de deur echt niet van open.

Bij Lanloup komen we weer op de route. Hier staat ook een mooie kerk en deze staat wel open. Het is surrogaat, maar toch wippen we even naar binnen. Daar leer ik twee dingen; er wordt niet meer gebiecht in Lanloup want de biechtstoel wordt nu gebruikt als bezemkast. En ze nemen hier het middenschip van de kerk wel heel letterlijk want die hangt aan touwtjes aan het plafond.

Bij 'Pointe Perjule' kijken we even uit over het Kanaal. Daarna gaan we door naar Paimpol, een grotere plaats op de route. Met veel klimmen en dalen komen we er. Onderweg zijn er steeds mooie doorkijkjes naar zee. Voor Paimpol is het even zoeken bij de restanten van de Abbey de Beauport. Het blijkt dat we over een stenen bruggetje moeten. Dat wil alleen lopend. Van de Abbey zelf is maar weinig meer over. Het lijkt wel wat maar de wind en regen kunnen er dwars doorheen.

We zien veel eilandjes en klippen in de baai van Paimpol. De haven was eens de thuisbasis van IJsland vissers. Deze mannen waren tot wel zeven maanden van huis om te vissen. Nu is het een toeristen trekpleister met zijn mooie jachthaven. We eten hier een ijsje. Ook hier is markt, dus we gaan niet door het centrum.

Dan komt het dilemma van de camping. Nemen we die in Lézardieux of de camping die 15 km verder in Tréguier is. We zijn best wel moe, maar alle kilometers die we nu niet doen, moeten we de komende dagen inhalen. We kiezen voor Tréguier maar we doen wel vast boodschappen in Lézardieux.

Via binnenland zwoegen we tegen wind tegen. Af en toe vallen er wat sputters maar het zet gelukkig niet door. Om even bij te komen zetten we nog een kopje thee in de berm. En eindelijk komt Tréguier in zicht.

Tréguier is een typisch Bretons marktstadje. Een 14-eeuwse kathedraal en veel vakwerkhuisen. We kijken even rond en zoeken de camping op die even buiten het dorp ligt. We worden daar verwelkomd met doedelzak muziek. Er is een 'cousinade', wat een soort familie reünie is. En er staan veel bejaarden een gek dansje te doen. Dachten we dat we alles gehad hadden.

Het is een boerencamping. We betalen € 8,40 in totaal. Een koopje gezien het feit dat de faciliteiten hetzelfde zijn als gisteren. Wat primitiever maar de douche is warm en je mag hier wel de hele nacht douchen. De campingbaas woont in een caravan en heeft helaas geen cider te koop. Daarvoor moeten we naar de supermarché. We leggen uit dat dit met de fiets en de heuvels en de vermoeidheid nu iets te hoog gegrepen is. Geen probleem, hij rijdt Mevr. vd Veeke er wel even met de auto heen. Dit is tekenend voor de vriendelijkheid hier. Mensen groeten, lachen en moedigen ons aan als we langs fietsen ('Bon route' en 'Bon courage'). Het is al later op de avond als we koken. We eten pasta met groenten en kip. En een heerlijke cheese-cake na. Daarna valt de vermoeidheid als een deken over ons heen en zoeken we de binnenkant van de tent op.

## Dinsdag 14 juli : Van Tréguier naar St. Efflam

(73 km - totaal 369 km – 953 hoogtemeters)

Camping St. Efflam (€ 12,=)

We gaan vandaag eerst terug naar Tréguier om weer op de route te komen. Dat geeft ons meteen gelegenheid om bij de bakker wat lekkers te halen. Als we fietsen doen we dat meestal. Iets lekkers bij de koffie. Als we dat thuis zouden doen, dan zouden we zeker te dik worden, maar hier fietsen we de calorieën er toch zo weer af.

Het is vandaag ‘quatorze jullet’, een feestdag in Frankrijk. Dat vieren ze net als Koninginnedag bij ons met veel wandeltochten. We komen net in zo’n meute terecht. Toch lukt het me bij Tréguiers een foto te maken van de oude brug, mét Mevr. vd Veeke, maar zonder wandelaars. Daarna begint de klim om het dorp uit te komen. Dat doet zeer op de koude spieren.

In Engeland gaan we altijd op zoek naar stenen cirkels. In Bretagne blijken dit vaak menhirs te zijn. Dat zijn van die stenen waar Obelix altijd mee rond zeult. Hier zijn er twee achter elkaar. Een staat wat verderop in het veld. Het lijkt niet meer dan een paaltje. Maar de volgende is imposant genoeg. Ze hebben er hortensia’s omheen gezet. Voor mij is het een suggestieve vorm, maar Mevr. vd Veeke wil het niet zien.

Deze menhir de Kerloc’hs was wat ondergeploegd. In 1991 gevonden in het veld en met cement weer in elkaar gezet. Het roze graniet suggereert dat hij hier uit de buurt komt. De plek is wat dubieus omdat hij zo dicht langs de weg staat. Wij vinden hem in elk geval een mooi exemplaar.

De volgende stop die op ons lijstje staat is de kerk van St. Gonery en zijn omliggende gronden. Het is een bijzonder verhaal alleen al door de geknakte torenspits op het kerkje. Binnenin is een 16e -eeuwse reliekenkast en mausoleum. De missionaris Gonery liep hier in de 6e eeuw rond om zielekens te w innen. Hij is heilig verklaard en daarna was het gebruikelijk om grond van de kerk in een zakje om je nek te hangen als je last had van koorts of angsten. Ze hebben het hoofd (de schedel) van St. Gonery nog steeds en een keer per jaar wordt die mee op tournee genomen. Tijdens dit evenement klimmen durfals naar de spits van de toren om er gekleurde linten op te hangen. Dat maakt je held van de dag en levert je een beker wijn op. Volgens mij moeten er gemakkelijkere manieren zijn om aan je alcohol behoeften te komen.

Maar dit alles gaat aan ons voorbij. Zoals ik al eerder zei; ‘ soms zit het mee, meestal zit het tegen’. De kerk is in renovatie en we kunnen ook hier er niet in.

We fietsen een stukje naar het strand voor een geocache. Er blijkt een picknick bank te staan. Een mooie gelegenheid om koffie te maken en de gebakjes weg te werken. De éclair de chocolat smaakt mij prima. Mevr. vd Veeke doet het met een appeltaartje. Ook lekker. De route van Kees wijkt hierna af van de Tour de Manche. Kees pakt ‘La Gouffre’ nog even mee. We vragen ons af waarom. Maar als we er zijn is het duidelijk. Volgens Kees ‘...*bij eb komt er een maanlandschap tevoorschijn van roze-, geel- en grijsgetint puin*’. Het is hier

inderdaad prachtig. We kijken onze ogen uit. Wat een bijzonder landschap. Ook vanwege de vele huisjes die hier vaak tussen granieten mega-stenen staan ingeklemd.

Hier blijkt ook hoe makkelijk je elkaar kwijt kunt raken. Als ik een bocht om ga, verlies ik Mevr. vd Veeke. Zij ziet dit niet en fietst vrolijk rechtdoor. Binnen no-time zijn we kilometers uit elkaar en alleen de mobiele telefoon kan ons weer bij elkaar brengen.

Iets verderop zijn we blij dat we op tijd zijn. Tijdens hoog tij staat dit onder water. Nu fietsen we over de zeebodem naar de overkant. Het is maar een kort stukje, maar omrijden betekent weer een klim extra.

In Port Blanc doen we weer decadent. In plaats van een broodje te smeren, schuiven we weer aan op een terras. Het is dan ook een prachtig plekje. Onder het toeziend oog van Maria en met uitzicht op het strand. Ik ga voor een authentieke Bretonse salade. En die vult behoorlijk. We nemen er ook een kopje (!) cider bij (cider wordt hier niet in glazen geschonken, maar in stenen kopjes). Daar heb ik nog lang plezier van want bij de eerste klim hierna zakt hij in de benen.

Hierna fietsen we een stuk door het binnenland. Kees weet ingenieuze paadjes te vinden. In sommige gevallen worstelen we ons door de begroeiing heen.

Bij Lannion tikken we nog even de kust aan. Ook hier weer witte stranden. Ik verbaas me er nog steeds over dat ze zo leeg zijn. Het is tenslotte vakantie en zelfs een feestdag. We zien hier overigens ook weinig Nederlanders. Lannion is een grote stad op onze route. We gaan er dwars doorheen. Het had wel zondag kunnen zijn, zo rustig is het. De stad uit is weer zweten. En nu zonder de doorkijkjes naar zee.

Na Ploumilliau komen we op een voie verte. Het is een geschenk uit de hemel. Licht dalend kunnen we kilometers vooruit zonder te trappen. Uiteindelijk dalen we af naar St. Efflam, ons eindpunt van de dag. Het laatste stukje is langs een drukkeres autoweg, maar dat is dan ook de enige weg die hier is.

De camping is een drie-sterren municipal. Mooie ruime plekken, goede voorzieningen en natuurlijk koude cider. We zetten het tentje op en ploppen de fles open. Er is zelfs nog tijd om een wasje te doen. De avondmaaltijd bestaat uit broodjes.

Later op de avond lopen we nog even naar het strand. Bij eb is het wel een kilometer breed. Toch vinden we dat we op zijn minst nog even moeten pootje baaien in het Kanaal. En het is niet eens zo koud. Daarna kruipen we toch maar in de tent. Het is wel goed zo. We worden niet eens meer wakker van het vuurwerk.

## Woensdag 15 juli : Van St. Efflam naar Roscoff

(73 km - totaal 456 km – 953 hoogtemeters)

Armorique (£ 162,=)

Als we opstaan, dan is de lucht metaalachtig grijs. Het sputtert ook wat. We pakken nog redelijk droog in, maar daarna is het ook gedaan met het droge weer. We verlaten St. Efflam op niveau. Beneden zien we het kapelletje liggen waar de stoffelijke resten van deze semi-legendarische Bretonse heilige werden gevonden in 994 (!). We hadden graag even gekeken maar hij is ook weer niet zo interessant om hiervoor af te dalen en weer omhoog te klimmen.

Vandaag is het laatste stuk in Bretagne. Vanavond gaan we op de boot naar Engeland. Er moet nog een flink stuk overbrugd worden, maar daar hebben we dan ook tot tien uur vanavond voor.

We beginnen met eerst weer door de haven van Locquirec te fietsen. En als ik door de haven zeg, dan bedoel ik het deel waar normaal gesproken de boten liggen. Locquirec heeft trouwens meer vreemde gebruiken. Van een geocache bij een oude wasplaats leren we dat deze aan een heilige gewijd was. En van hem stond er een houten beeld. De wasvrouwen die graag een goede man wilden hebben legden een speld in het neusgat (!) van dit beeld. Als het er de volgende dag nog niet uitgevallen was, dan kwam het allemaal goed. Bijzonder. Ondanks de regen, die steeds harder begint te vallen, proberen we te genieten van dit laatste stuk Bretonse kust. De uitzichten liegen er niet om. Ik denk dat met een beetje zon, dit alles wat sprankelender is. Maar goed, je kunt niet alles hebben.

Op zoek naar een plek om koffie te maken komen we op een bijzondere situatie. In de hoek van een weiland, in-the-middle-off-nowhere, staat een rij stoelen. Er zijn twee, soort van katheter-achtige, timmerwerken met vreemd gevormde blokjes. En wat bielzen om op te zitten. We kunnen alleen maar gissen naar wat dit is. Een tribunaal? Een heidens gebruik? Als je naalden in neusgaten van heiligen schuiven normaal vindt, dan kan dit van alles zijn. Al snel begint het weer harder te regenen, dus we gaan verder.

In de punt van Primel-Trégastel komen we nog één keer langs een strand. Eigenlijk hebben we deze steeds alleen bij eb gezien. Om een uur of een willen we toch wel wat eten. Er wijst een bordje van de weg af naar een crêperie. Deze zie je veel in Frankrijk. Je kunt er voornamelijk pannenkoeken eten, maar vaak ook andere dingen. We hebben best wel zin in een pannenkoek.

Maar helaas. Hij is gesloten. We verwachten niet veel op de komende route, dus dan maar een broodje. Het regent inmiddels zo hard, dat het brood weg zou spoelen als we buiten gaan zitten. Een bushokje biedt uitkomst. We zitten er prima. Op een bankje, uit de regen met brood, worst en kaas en een soepje. Soms denken mensen dat we dit als een mislukte vakantie zien. Dit voelen we helemaal niet zo. Natuurlijk, mooi weer is fijner, maar regen hoort erbij. We nemen het zoals het komt.

Morlaix is een grote plaats op de route. Vreemd genoeg is het hier droog en heeft het ook niet geregend. Het ligt beschut in een dal. Misschien dat de regen er daarom aan voorbij gaat.

Midden in de stad is een reusachtige spoorbrug die het stadsgezicht bepaalt. Morlaix kent vele smalle steile straatjes met middeleeuwse vakwerkhuizen. Vroeger was het een grote havenstad die zijn geld verdiende met de handel met Engeland. Wij zijn de regen alweer compleet vergeten. Ik laat me dan ook graag door Mevr. vd Veeke trakteren op een ijsco.

Hierna is het nog een lang stuk door het binnenland. Inmiddels is het min of meer droog. We hebben nog een mooie 'dolmen' (een soort hunebed) op het programma staan. En ondanks dat de boer hier zijn rommel dumpst, ziet hij er best mooi uit.

De laatste plaats voor Roscoff is St-Pol-de-Leon met zijn prachtige kathedraal. We besluiten hier wat te eten, zodat we niet in Roscoff op zoek hoeven. In de kleine straatjes vinden we een restaurantje waar we voor €14 een voorgerecht (vissoep), een hoofdgerecht (salade Terroir) en een kopje cider krijgen. Helemaal goed.

Rond half negen arriveren we bij de haven. Hiermee hebben we onze eerste en enige deadline van deze vakantie gehaald. De boot had ik namelijk al geboekt en betaald. Normaal schuiven we altijd aan in de rij (die er nu al staat), maar even binnen informeren leert ons dat je beter tot een uur of tien in de wachtruimte kan zitten. We zien dat ze zelfs een douche hebben. Voor anderhalve euro komen we daar weer helemaal fris uit.

Na tien uur sluiten we aan en kunnen we zo aan boord. We hebben het prachtig gehad in Bretagne. Genoten van de stranden. Gezwoegd op de hellingen. Een mooie omgeving met vriendelijke mensen.

## Donderdag 16 juli : Van Plymouth naar Princetown

(38 km - totaal 494 km – 783 hoogtemeters)

Camping/Pub Plume of feathers (£ 13,90)

Het is lekker om weer in een ‘gewoon’ bed te slapen. Ondanks dat ik om twee uur de wekker heb gezet om de opladers te wisselen. We hebben stopcontacten te weinig om alles tegelijk op te laden, dus midden in de nacht wissel ik even wat dingen. Zo kunnen we morgen volledig geladen weer op pad.

Om half zeven komen we aan. De fietsen staan vóór in het schip en door een goede planning kunnen we als eerste van boord. Door de douane en om kwart voor zeven staan we op Engelse bodem. Plymouth begint net wakker te worden. De route brengt ons eerst langs de natuurlijk haven van Plymouth; *The Plymouth Sound*. Voor de kust zien we *Drake's Island* liggen. In 1577 vertrok Sir Frances Drake hier voor een reis om de wereld. Andere markante punten zijn *The Hoe* (de vuurtoren) en een art-deco zoutwaterbad. Allemaal heel leuk, maar wij willen graag een Engels ontbijt. We vinden een tentje met uitzicht op dit alles en met een heerlijk ontbijt. Daar kunnen we wel even op vooruit.

Het eerste deel van de route gaat lekker makkelijk over het *Plym Valley Cycle Path*. Een voormalig spoortraject (Plymouth – Lymington) met een 300 meter lange tunnel erin. Het fietst als op een andere planeet. Door de begroeiing fietsen we in een tunnel met groen gefilterd licht. Langs de route staan mooie sculpturen en prachtige bankjes met spreuken. De tunnel is best donker. Er is gedempt licht in aan gebracht zodat de vleermuizen er geen last van hebben.

Met spijt verlaten we dit fietspad. Best lekker om zo vlak te fietsen. We gaan het *Dartmoor National Park* in. Het is een van de grootste en ruigste gebieden van Zuid-Engeland. In dit semi-hoogland zijn geen Engelse heggen en bomen meer. In plaats daarvan zijn er menhirs, stenen cirkels en spectaculaire vergezichten. Voor ons betekent het klimmen. Het weer is opgeklaard en in de zon maken we een koffie op de ruige hoogvlakte.

Bij Sheepstor gaan we even van de route af om *St. Leonards Well* te zien. Een heilige bron uit oude tijden, vlak naast het kerkje van Sheepstor. Het kerkje is zo gevonden, maar de bron is even zoeken. Hij blijkt behoorlijk opgedroogd te zijn, dus geen heilig water voor ons. Bij het Burrator reservoir, weer op de route, staat een ijscowagen. Dat vinden we eigenlijk wel net zo goed.

Hierna komen we dieper in Dartmoor Park. Er zijn hier weinig wegen, dus we delen die met de auto's (die hier maar 65 km/uur mogen rijden, maar niemand houdt zich eraan) en het scharrelvee wat hier vrij rond mag lopen. Het landschap kan ik niet anders dan desolaat noemen. Veel varens, wat struiken, een enkele boom, granieten rotsblokken en zompige grond. Toch heeft ook dit zijn charmes. Zeker als de zon er doorkomt, dan lijkt het alsof het landschap een glimlach laat zien.

We pikken meteen het hoogste punt van de route mee. Vlak voor Princetown tikken we de 436 meter aan. We besluiten het dan ook hierbij te laten voor vandaag, ondanks het weinige

aantal kilometers. Het weer is mooi en het is ook wel lekker om te relaxen. We waren tenslotte vroeg genoeg op vanochtend.

Bij de pub *Plume of Feathers* is ook een camping. Voor een kleine 14 pond kunnen we op het grote veld staan. Er is zelfs een picknick tafel aanwezig, een welkome luxe voor ons. Qua voorzieningen is het wat minder. Ze moeten nodig eens op schoonmaak cursus want de wc en douche is een bende. Op de camping druppelen ook groepen jongeren binnen. Ze komen uit Schotland en lopen 16 kilometers op een dag. Met bepakking en zelf koken. Daarmee verdienen ze een bronzen, zilveren of gouden lintjes. Ze zijn hiervoor erg gemotiveerd want ze zien het als een prestatie waar ze in hun latere leven ook nog wat aan hebben. Voor ons is het veel kijkplezier.

In het dorp doen we wat boodschappen. Daarna gaan we bij de kroeg wat drinken. Princetown is bekend van zijn gevangenis (daarover morgen meer). De lokale brouwerij heeft dan ook *prison ale*. Veel mensen vinden het Engelse bier niet te drinken, maar ik mag het altijd graag proeven. Mevr. vd Veeke gaat natuurlijk weer aan de cider.

We koken pasta met vis in een tomatensausje. Om ons heen betreft het. Op dit plateau is het gemiddeld drie graden kouder dan elders. En er valt twee keer zoveel regen. Maar wij lijken het er goed van af te brengen. Ik kan tot laat in de avond buiten zitten aan onze picknick tafel en schrijven aan de verslagen. Maar op een gegeven moment wordt ik toch verslagen door de *midgets* en de kou. Tijd om naar bed te gaan.



## Vrijdag 17 juli : Van Princetown naar Dawlish

(64 km - totaal 558 km – 986 hoogtemeters)

Camping Leadstone (£ 16,= + 0,20 per douche)

Vannacht is het harder gaan waaien. Flinke windstoten doorspekt met pittige regenbuien als drumsolo's op de tent. Eigenlijk het weer wat je in Dartmoor gewend bent. Normaal is het hier drie graden kouder dan de lager gelegen delen van Zuid-Engeland. En er valt twee keer meer regen. Gisteren hebben we dus geluk gehad. Tussen de buien door pakken we in en ruimen we de tent op. Als we wegfietsen, is het erg grijs, maar wel droog.

In de verte zien we de gevangenis van Princetown liggen. Hij staat er al meer dan twee honderd jaar en heeft gevangenen van allerlei oorlogen gehuisvest. Onder erbarmelijke omstandigheden vaak. En het lukte af en toe een gevangene om te ontsnappen. Wij hebben gelukkig vannacht niemand op bezoek gehad.

Zelfs met slecht weer is het mooi om door Dartmoor te fietsen. Er is altijd wat te zien. Oude stenen bruggetjes, wegen die als een uitgelopen toiletrol voor je liggen. En eindeloze groene vertes. Een landschap waarin je jezelf waarlijk kan verliezen.

Het eerste wat we tegenkomen staat niet in boekjes. Het is *The Dunnabridge Pound*. Gesitueerd in het midden van het *Dartmoor National park* en het zijn de restanten van een eeuwenoude nederzetting. Één boerderij staat er nog. Vroeger waren er vijf. Interessant eraan is, dat er een soort van ommuurde weide is. Hierin werden vroeger de schapen bijeengedreven. Ook ving de *poundkeeper* hier de verloren en verdwaalde schapen op. Daar kon dan weer een 'fee' voor gevraagd worden als ze werden opgehaald. *Dunnabridge Farm* was overigens ook de eerste plek die geïsoleerd werd toen de mond- klauwzeer uitbrak in 2001, iets waar Prins Charles behoorlijk buikpijn van kreeg. Wij vinden het in elk geval een bijzonder plekje waar vergane tijden in de lucht hangen.

Een stukje verderop komen we de tweede bezienswaardigheid tegen. Het is een klein kerkje in Huccaby, de enige Anglicaanse kerk die aan St. Raphael gewijd is. In 1869 gebouwd en als het niet als kerk in gebruik was, dan fungeerde het als schooltje. Het gevolg is dat de kerkbanken tegelijk lessenaars zijn. Een bijzonder plekje waar we toevallig komen omdat er een geocache is.

Vandaag is weer een fikse dag met klimmen. Bij Hexworthy moeten we tegen 25% op. Het is dan wel geen lange klim, maar als je zelf in de bergen hebt gefietst, dan weet je dat dit fors is. Ondanks de 23 kilo bagage lukt het zonder lopen.

Hierna is het nog een klein stukje verder omhoog naar de *Combstone Tor*. Bovenop de heuvels hier staan vaker van dit soort granieten rotsformaties. Door wind, ijs en regen uitgesleten tot vreemde formaties waarvan je denkt dat ze kunstmatig zijn. In Dartmoor zijn er

meer dan 100. Meestal zijn er ook nederzettingen bij geweest. Alleen al voor de uitzichten zou je hier komen.

Het voordeel van zo hoog zitten is dat je daarna alleen maar naar beneden kunt. Het is lekker om de benen dan even te ontspannen. Ondertussen breekt het ook boven ons en komt de zon door. De afdaling brengt ons in Buckfastleigh. Voor ons ziet het er hier uit als een bejaardenmagneet. Dat komt door de abdij en misschien ook wel door het speciale drankje (dat ze een *tonic* noemen). Een zoete, kruidige wijn van 15% en ook een behoorlijke hoeveelheid cafeïne. Vooral geliefd bij hooligans, kleine criminelen en bejaarden. In Buckfastleigh staat ook *Brook Manor House*. Toen de lord die hier woonde, Richard Cabell, overleed zwierven er honden over Dartmoor die vuur en rook spuwden. De legende van dit huis inspireerde Conan Doyle tot het verhaal *The hound of the Baskerville* waarin Sherlock Holmes een mysterie moet oplossen en een personage van een Tor is gevallen. Misschien wat teveel tonic gehad? In elk geval willen wij het ook wel eens proberen en schaffen een blikje aan. Gezien de kilometers te gaan bewaren we het nog even tot vanavond.

Daarna zitten we meer in het binnenland. Dit betekent smalle rustige wegen met hoge heggen aan beide kanten. Dat is best wel oppassen want ze kronkelen nogal en je ziet niet wat er om de hoek komt, dus je kunt je bij een afdaling echt niet laten gaan. Als er een vrachtwagen als tegenligger komt, moet ik gewoon terug fietsen tot er een inham is. Op zich fietst het wel mooi omdat het meestal wat vlakker is en je geen last van de wind hebt. Het grootste nadeel is dat je eigenlijk nauwelijks uitzicht hebt. In Luton doen we nog een kopje thee bij de kerk. We horen steeds wat piepen, maar dit blijkt de haan te zijn op de kerktoren. Die lust graag een drupje olie.

Bij Dawlish komen we weer aan de kust. We zijn erg moe omdat het toch weer een lange dag geworden is. Bij de camping doen ze wat moeilijk over een plekje. Omdat het weekend is verwachten ze schaarste. Toch krijgen we een mooi plekje met uitzicht over de camping. En lekker in de avond en ochtend zon. De voorzieningen zijn schoon en ze hebben een lekkere douche. In Dawlish hebben we bier en cider gekocht. Daarmee wordt het eerste vocht aangevuld. We eten rijst met garnalen in kerrie saus. Nu gaat ook de Buckfastleigh tonic open. Een daarmee is de feestvreugde helemaal compleet.

## Zaterdag 18 juli : Van Dawlish naar Beer

(61 km - totaal 619 km – 879 hoogtemeters)

Camping Beer Head (£ 20,=)

Het begint vandaag goed. Op deze speciale dag hebben we het eerste cadeau al binnen. Het is mooi weer en het is erg fijn om in de zon de tent in te kunnen pakken en te ontbijten.

Het eerste deel van de route is lekker vlak om de Exe heen. Ze hebben hiervoor een speciaal fietspad aangelegd met mooie fietsbruggen. Ik was alweer vergeten hoe makkelijk het is om vlak te fietsen. Met weinig moeite gaan we zomaar 20 km/uur. Veel mensen maken gebruik van deze route. We zien wandelaars, fietsers en skaters. Wij doen onderweg ook nog een paar caches. Sommige zijn erg slim verstopt. Terwijl we koffie drinken bij een cache komen er andere cachers aan. Leuk om even een praatje te maken. In de verte zien we Powderham Castle nog liggen. Helaas op zaterdag gesloten.

Bij Topsham nemen we het pontje. Voor £ 3,50 missen we zo de drukke brug een eindje verderop. Het is maar goed dat we de enigen zijn, want we passen maar net met de fietsen samen in het bootje.

Iets verderop nemen we ons feestgebak van de dag. Op deze speciale dag hebben we iets lekkers uitgezocht en Mevr. vd Veeke heeft vandaag zelfs weer haar feestjurk aan.

Van Exmouth zien we alleen de buitenkant en de haven. Daarna door naar Budleigh Salterton. Hier komen we weer aan het strand en de boulevard. Ondanks dat de zon schijnt, is het best wel koud. Dat houdt de Engelsen niet tegen om de zee in te gaan. Kinderen hebben dan vaak een wetsuit aan. Ze kennen hier ook het fenomeen van strandhuisjes. Dit zijn vierkante houten huisjes aan het strand. Meestal karig ingericht, maar soms met kooktoestel en meer faciliteiten. Er staan altijd twee strandstoelen in. Daarmee zit je dan in (met veel wind) of voor je huisje. De deurtjes zijn vaak kleurig geschilderd.

Wij eten een broodje aan het strand. Onze fietsen trekken altijd de aandacht. Nu ook van een andere fietser. Ze willen altijd weten waar we vandaan komen en waar we naartoe gaan. Daarna komen meestal hun eigen plannen en dromen, die ze helaas vaak niet realiseren. Ook hier blijft er iemand staan praten. Ik denk een geschiedenisleraar vanwege de vele jaartallen die eruit komen. Hij zit vol met tips wat we zouden moeten doen. Aan zijn buik te zien, zijn het allemaal dingen die hij (nog) niet gedaan heeft. Toch blijft het gezellig zo'n praatje.

Naar Otterton toe hebben we een mini weggetje. Auto's kunnen hier niet meer langs. Wegens erosie is een deel van de weg weg. Een probleem wat ze op meer plaatsen aan de kust hebben. Onderweg doen we nog een kerkencache. Wederom een mooi plekje. We zijn niet de enigen die de cache zoeken. Er lopen ook twee punkers rond. Terwijl wij in de kerk kijken vinden zij de cache. Maar ze missen een pen. Zo hebben we een gemakkelijke *find*.

In Sidmouth is het erg druk. En dat snap ik ook wel. Als je langs de kust gaat dan zijn de wegen erin en eruit zo loeistijl, dat je er gewoon niet meer weg komt. Voor ons betekent het dat we eerst afdalen en met roodgloeiende velgen stoppen in Sidmouth. Eerst bij *Connaught gardens*. Een mooie botanische tuin met een witte trap (Jacobs ladder) naar het strand. In de tuin en het theehuis klonteren vooral bejaarden samen, al dan niet duttend. De stranden zijn mooi en hier beginnen ook de steilere kliffen. Daarnaast heeft Sidmouth ook een mooie boulevard. Voor ons nog net even te koud om aan te zitten.

Bij het verlaten van Sidmouth komen we nog een ford tegen. Hier loopt de weg gewoon door het water van een beek. Voor fietsers is hij niet geschikt. Maar eigenwijs als ik ben, bewijs ik het tegendeel.

Hierna willen we uit deze *hell-hole* voor fietsers weg zien te komen. Binnen anderhalve kilometer moeten we meer dan 200 meter stijgen. Dit zijn drie streepjes op de kaart. Dat trek ik niet met mijn 23 kilo bagage. Voor het eerst deze vakantie moet ik stukken lopen. Niet alleen omdat de benen in staking gaan, het is ook wel even lekker om de kuiten te strekken. Dat is een van de redenen dat ze een fiets in Engeland ook wel een push-bike noemen. Meer dood dan levend komen we boven aan.

We blijven langs de kust. Naar Branscombe dalen we weer een stuk af. Er komt nog een drie-streper op de route aan. Dus we maken onze borst nat met een kopje thee. Ze hebben hier ook mooie huisjes. Hoe we na Branscombe weer boven zijn gekomen weet ik niet meer. Tijdens die klim moest er zoveel bloed naar mijn benen dat mijn hersenen even uitgeschakeld zijn. Maar goed, we komen boven ondanks de gemiddeld 17%.

Daarna is het afdalen naar Beer. De naam komt niet van het medicinale drankje wat ik dagelijks tot me neem, maar is afgeleid van het Angel-Saxische woord *bearu* wat bos betekent, wat oorspronkelijk dit plaatsje omringde. Nu is het bekend van de *Beer stone* wat hier in de afgravingen gewonnen wordt. En het is een prachtig vissersplaatsjes. Bijzonder omdat het geen haven heeft, maar de boten worden op het (keien) strand getrokken. Wij hebben voor dit alles geen oog meer, vanwege de vermoeidheid. Tot overmaat van ramp ligt de camping bovenop een heuvel bij Beer. Dit is de derde drie-streep beklimming in korte tijd. Wat dat betreft krijgen we het wel voor de kiezen op deze feestelijke dag. Ik zal hem me nog lang heugen.

De camping is voornamelijk een groot sta-caravanpark. Voor tentjes is niet veel plek. Het is weekend en praktisch alles is bezet. We kiezen voor het *forgotten* plekje naast de bistro. Hiervoor betalen we £ 20. Een slechte keus, zoals later zal blijken. We zitten vlak naast de afvoer van de afzuigkap, dus de etensgeuren hangen continu in de lucht. Evenals het lawaai. Maar het ergste komt vannacht nog. Maar daarover morgen meer.

We denken lekker gemakkelijk in de bistro te kunnen eten. Maar helaas hebben ze geen plek meer voor ons. We moeten naar Beer om te eten. En ondanks dat we hiervoor eerst bij de camping de heuvel op moeten en naar Beer de heuvel weer af (we zijn wel lopend deze keer), is het toch een gelukje. Ten eerste kunnen we dan even in het pittoreske Beer rondkijken. En we komen bij *the Seafood Platter* terecht. Een uitstekend visrestaurant waar we vieren dat we

vandaag 27 jaar getrouwd zijn. Ik heb een heerlijke schol en Mevr. vd Veeke een smakelijke oven-bereide makreel. Als je ooit in Beer uit eten wilt, dan is dit de plek.

In het donker lopen we terug naar de camping. Lopend blijkt de heuvel op net zo zwaar te zijn als fietsend. Maar dat kan ook aan de laatste biertjes gelegen hebben.

## Zondag 19 juli: Van Beer naar Charmouth

(29 km - totaal 648 km – 456 hoogtemeters)

Camping Seadown Park (£ 18,=)

Nadat we gisterenavond thuis zijn gekomen, vraag ik de kok de ventilatie van de bistro uit te zetten. Dat doet hij ook, want ze gaan zo sluiten en naar huis. Maar zodra dit geluid wegvalt, gaat er een ander geluid de boventoon voeren. We hebben de tent onder een elektriciteitsmast mét transformator opgezet. En de transformator geeft een zoem/bromtoon af. En wel zo irritant dat hij niet te negeren is. Het is net als de roze olifant waar je niet aan mag denken. Hoe harder je probeert het te negeren, hoe meer het op de voorgrond treedt. Vooral Mevr. vd Veeke heeft er veel last van en doet geen oog dicht. Gelukkig kan ik haar helpen met mijn MP3 speler. Zelf doe ik oordoppen in en probeer zo goed en zo kwaad mogelijk in slaap te komen. En vooral NIET DENKEN AAN DIE BROMTOON!

Het heeft vannacht geregend, maar als we opstaan is het droog. Ik veeg nog even de druppels van de tent. Na het ontbijt is hij droog genoeg om in te pakken. Voor we vertrekken verwijder ik nog een teek bij Mevr. vd Veeke. We hebben er elk jaar last van.

We kijken nog even op het strand in Beer. Gisterenavond was het te donker om foto's te maken. Nu is het licht beter, maar een aantal scheepjes is al op pad. Het is een ontzettend mooi dorpje wat niet voor niets een *World Heritage Site* is.

Seaton is het volgende dorp op de route. Weer een echte badplaats en ze stimuleren hier het fietsen. Dat voelt extra welkom, zo'n binnenkomer. Ook is er markt. Veel lokale huisvlijt. Wij schaffen er twee heerlijke koeken aan voor de koffie straks. Als we terugkijken, zien we de camping liggen waar we stonden in Beer. Vanaf hier zie je pas goed hoe het eigenlijk een caravanpark op een helling is. Aan de boulevard zoeken we nog een cache. Deze is kunstig verstopt in een nep-steen die tussen de andere stenen ligt. Toch spotten we hem, maar ik kan me goed voorstellen dat als je niet specifiek zoekt, je ook niet ziet dat het geen steen is.

Bij Axmouth ontstaat er een kleine ramp. Mijn GPS track houdt ineens op. Dit heb ik niet opgemerkt bij het laden, maar tot *The Isle of Wight* zijn we nu track-loos. En dat is vervelender dan je je kunt voorstellen want de track maakt nu juist het navigeren zo makkelijk. We hebben natuurlijk wel het routeboekje, maar wij fietsen andersom. Dus aan de aanwijzingen hebben we niets. Hier tussen de dorpjes is het navigeren nog wel te doen, maar straks in de grotere steden zal het een gepuzzel gaan worden.

Via een lange lus gaan we door het binnenland naar Charmouth. We passeren de grens tussen Devon en Dorset. De enige bezienswaardigheid is een oude kerk die nu omgebouwd is tot een (te huren vakantie-) huis.

Vandaag is eigenlijk een rustdag. Maar om nu een hele dag op de camping te gaan zitten vinden we maar niets. We maken er dus een korte dag van en tegen half twee staan we al op

camping Seadown Park in Charmouth. Zo' n beetje aan het strand. Hebben we gelijk tijd om een wasje te doen want sommige spullen beginnen toch wel wat te ruiken.

Charmouth maakt deel uit van The Jurassic Coast. Het stuk kust is onderdeel van de wereld erfgoed lijst en de kliffen van witte kalk, gele zandsteen en rode of grijze leisteen geven een mooi beeld van 180 miljoen jaar geologische geschiedenis. En dit is dan ook dé plek om fossielen te gaan zoeken.

Ook wij zoeken hiervoor het strand af, net als honderdduizenden voor ons. De vondsten blijven beperkt tot een aantal mooie steentjes, maar het is wel heerlijk om zo langs het strand te struinen.

Hierna rest ons niets anders dan van het uitzicht te genieten. Dat doen we dan ook een tijdje. De zon schijnt en het is lekker om een beetje uit te rusten. We zijn tenslotte al tien dagen aan het fietsen.

's Avonds koken we een chili con carne maaltijd, maar dan zonder de carne. Die hadden ze niet. En we schuiven nog even aan bij de Engelse burens, die ons uitnodigen voor een drankje. Het is leuk om met hun te kletsen. Ondanks dat het een rustdag is, maken we het niet laat. We liggen er op tijd weer in.

## Maandag 20 juli: Van Charmouth naar Broadmayne

(73 km - totaal 721 km – 1083 hoogtemeters)

The Black Dog (£ 95,=)

Gisteren was een mooie dag, maar vannacht tikte het weer op de tent. Buiten is het grijs en mistig met flarden laaghangende wolken om ons heen. Gelukkig is de temperatuur nog lekker om te fietsen. Het wordt vandaag een meteorologische uitdaging.

Vandaag zien we weinig van de kust. We zien sowieso weinig door de mist en de uitzichtloze wegen. Door de heggetjes wordt alle zicht opzij ontnomen. En soms is het passen en meten als er een grote vrachtwagen langs komt. Bridport laten we rechts liggen. We komen nog een Australisch stel tegen waar we even mee kletsen. Ze zijn drie maanden op de fiets onderweg door Europa.

In Lodders maken we een koffie bij een oud schooltje. Het is een mooi dorpje. Iets verderop ligt Uploders. Waarschijnlijk hebben ze er nooit bij stil gestaan wat deze naam gaat betekenen in het digitale tijdperk.

Tegen de middag begint het gewoon hard te regenen. En door de mist is er maar weinig te zien om ons heen. Weinige foto's dus ook. In het dorpje Littlebredy zijn we blij met *Mr. and Mrs. Williams*. Ze hebben hier gewoond en om hun zilveren bruiloft te vieren schenken ze een schuilhutje aan het dorp. En daar kunnen wij even droog en uit de wind zitten om een broodje te maken en een soepje te eten.

Daarna gaat het verder door de mist. Soms zitten we op drukkere wegen en dan is het eigenlijk best gevaarlijk. Hoe hoger we komen, des te minder zicht. Soms is het zicht maar 100 meter en ondanks onze felle kleurtjes, zien ze ons pas laat. Hierboven zouden we een mooi uitzicht op Chesil Beach moeten hebben, maar we zien alleen maar een witte soep. We zijn dan ook blij als we weer wat lager in Abbotsbury komen. Een dorpje met huisjes uit de 16e eeuw. Het is ook bekend van de *zwanerij* (ze fokken er zwanen), tropische tuin en abdij.

Inmiddels is het alweer droog geworden. Om bij te komen doen we even een dutje in het gras. We kiezen ervoor om vandaag nog dóór Weymouth te gaan. De eerste toerist die hier kwam was koning George III. Hij was ziek en kwam hier kuren. Dat betekende baden in zee terwijl een orkest *God save the King* speelt. En het hielp. En hiermee werd Weymouth een toeristische trekpleister. Voor mij is deze grote stad zonder track best wel puzzelen. Maar het gaat allemaal goed ondanks dat het met bakken uit de hemel komt, als we door de stad fietsen. Ik zie er niet veel van.

We zijn *not impressed* door Preston, een drukke voorstad van Weymouth. Daarom gaan we door een dichte mist nog een klein stukje verder naar Broadmayne. Volgens de gids zijn er twee B&B's. Met wat zoeken komen we uit bij The Black Dog.



Op de borden staat *a warm welcome*. Helaas ervaren wij dat niet zo. Ze zijn eerst nog niet open en als er iemand komt, laat ze ons buiten in de regen wachten om te kijken of er wel plek is. Dat is er. Een half jaar geleden hebben ze de hele boel gerenoveerd. We hebben een mooie kamer, met een fijn bed. En een goddelijke douche. De fietsen kunnen in de garage. En dat alles voor £ 95,=. We kunnen eten in de pub. Ik ga voor de hamburger en Mevr. vd Veeke voor de *gammon steak*. Het geheel wordt weggespoeld met bier en cider. Er zijn mindere manieren om een fietsdag te eindigen. Een voordeel is ook dat ze snel internet hebben. Zo kunnen we ons weer even digitaal updaten terwijl ondertussen alles, inclusief onszelf, weer opgeladen wordt.

## Dinsdag 21 juli: Van Broadmayne naar Clapgate

(82 km - totaal 803 km – 740 hoogtemeters)

Wilksworth farm (£ 20,=)

We beginnen met een traditioneel Engels ontbijt. Ze hebben de pech dat alle gasten tegelijk aan tafel komen, dus de dame die moet bedienen loopt als juffrouw mier in het rond. Het ontbijt is voortreffelijk en echt Engels. Het is eigenlijk een volledige warme maaltijd. Naast de eieren en spek, zit er ook een rösti blok, tomaat, een worstje, champignons, bonen en een stuk blackpudding (bloedworst) bij. Hierop fietsen we tot een uur of drie. Eerder hebben we geen trek.

Bij Woodsford kijken we even naar het kasteel uit de 14e eeuw. Het is gerestaureerd en heeft het grootste rieten dak van het land. Tegenwoordig kun je erin overnachten. De route gaat weer richting de kust en we gaan door een natuurgebied. Dit geeft mooie uitzichten. In Winfrith Newburgh doen we boodschappen. En niet bij zomaar een dorpswinkel, maar bij *the best village shop* van Dorset. Je moet er maar geweest zijn.

Bij de kust gekomen zijn er een paar bijzondere fenomenen te zien. We komen eerst bij *The Durdle Door*. Het klinkt als iets uit een Harry Potter boek. De zee heeft in een van de rotsen het zachtere steen weggevreten waardoor een mooie boog is ontstaan. En daar komen drommen mensen naar kijken. Beneden is overigens ook een prachtig strand, dus veel blijven hier ook hangen.

We komen nu in het gebied waar alle namen met *lul* beginnen. Wij nemen nog even een kijkje bij *Lulworth Cove*. Een natuurlijke baai, uitgesleten door de zee, die helemaal beschermt ligt. Er komen hier een half miljoen bezoekers per jaar, waarvan 30% in juli en augustus. Ik had alleen niet verwacht dat die allemaal vandaag zouden komen. Maar ja, het is tenslotte dan ook mooi weer. We genieten even, in de luwte, van de zon. West Lulworth is overigens ook weer een authentiek oud dorpje met mooie huisjes. Het is gelukkig nog niet omgebouwd naar een toeristen trekpleister en relatief rustig omdat iedereen naar de *Cove* gaat.

*Lulworth Range*, het gebied waar we nu doorheen moeten, is militair oefenterrein. Als we er in de buurt komen is hier geen twijfel over mogelijk. We worden omringd door het staccato mitrailleurgeluid, de grond trilt van de explosies en de kruitdampen hangen in de lucht. Hier wordt duidelijk oorlog gevoerd.

Voor ons betekent dit dat we niet over de heide kunnen, maar negen kilometer om moeten fietsen. Hierbij denk ik een snellere route te kunnen vinden dan Kees, maar achteraf gezien hadden we gewoon naar Kees moeten luisteren. Zijn route was minder druk en minder klimmen.

Beide routes brengen ons bij *Corfe Castle*. In de 11e eeuw door Willem de Veroveraar gebouwd als een van de eerste kastelen van steen. Het was toen gebruikelijk om de kastelen nog van hout en leem te bouwen. Goed dat Willem vernieuwend was, want daardoor kunnen

we nu nog van de restanten van het kasteel genieten. Het geeft een mooi plaatje zo boven op de rots.

Via het Studland natuurgebied komen we bij de pont naar Poole. Deze vaart drie keer per uur en voor £1 kunnen fietsers mee naar de overkant. Het is een pont die zich met een ketting naar de overkant trekt, dus de hele weg worden we begeleid door een geratel.

Poole is onderdeel van een conglomeraat van steden. Het zit vast aan het grote Bournemouth en diverse andere kleinere voorsteden. Na de rust van het platteland komt het ons erg druk over. Veel auto's waarmee we de weg moeten delen. En heel erg veel mensen. Ook hier is het puzzelen hoe we de stad door komen zonder route. Wat helpt zijn de Sustrans fietspalen, die in verschillende vormen de weg wijzen voor fietsers.

Het is al met al weer een lange dag geworden, we willen dan ook de eerste camping die we tegenkomen. Helaas is deze met geen mogelijkheid per fiets te bereiken zonder over een stuk snelweg te gaan. Dan maar een paar kilometer verder.

Wilskworth Farm blijkt een dure te zijn. Normaal betaald je hier £28 (waaronder £2 inschrijfgeld!? Omgerekend is dit 40 euro! Zoveel hebben we nog nooit betaald als fietsers). Maar de campingbaas is een rustige, aardige man. Hij legt uit dat dit door de faciliteiten komt, waaronder het zwembad (waar we te laat voor zijn). Hij realiseert zich dat dit wel erg veel is voor ons fietsers en reduceert de prijs naar £20. En daarvoor krijgen we een mooi plaatsje. Hij snapt wat we doormaken als fietsers, want zijn zus reist op dezelfde manier. Graag hadden we nog een biertje en cider gekocht, maar daar heeft hij geen vergunning voor dus we moeten ons schikken naar wat fris.

We zetten de tent op en douchen. Pas tegen acht uur gaan we koken. Dan komt de campingbaas nog even langs. Met twee heerlijk koude biertjes. De condens druppels staan erop. *On the house* en omdat we het als fietsers verdiend hebben. Hiermee maakt hij een vriend voor het leven. Ze smaken heerlijk bij de maaltijd van salade, linzensoep en yoghurt. Na de afwas houden we het voor gezien. Het is inmiddels ook alweer donker. Morgen is er weer een dag.

## Woensdag 22 juli: Van Clapgate naar Freshwater

(69 km - totaal 872 km – 628 hoogtemeters)

Stoats farm (£ 15,=)

Alles is heerlijk droog als we het inpakken. Een genot. Iets verderop schijnt een moderne stenen cirkel te zijn. Hij is zó modern dat hij gestolen is. Gelukkig was het niet te ver om.

Al vrij snel komen we op de *Castleman Trailway*, een grindpad dat voor een groot deel over de oude spoorlijn van Brockenhurst naar Poole loopt. Het is nogal een ruig pad, dat wat onderhoud nodig heeft. Soms moeten we flink bukken om onder de begroeiingen door te komen. Groot voordeel is dat hij autovrij is en mooi door de bossen loopt.

In West Moors doen we even boodschappen. Soms zit het mee, soms zit het tegen. Vandaag zit het mee. Terwijl we binnen zijn is er een enorme stortbui. Daar merken we weinig van omdat we in de winkel staan. We blijven nog even wachten tot hij over is. Het blijkt voorlopig de enige bui van de dag te zijn.

Burley is bekend uit de Engelse folklore. Op *Burley Beacon* zou het nest van een draak geweest zijn. Volgens mij is hij niet thuis want we zien er niets van. Burley is voor ons ook het begin van het *National Park New Forest*, het jachtgebied van Willem de Veroveraar. Van oudsher mocht hier het wild niet verstoord worden. Wel mogen de bewoners er vrij hun vee laten grazen. Dat heeft geresulteerd in het feit dat er nog steeds veel scharrelvee rond loopt. Je moet hier niet raar staan te kijken als er ineens een kudde paarden op de weg staat. In het laatste stukje van het park lunchen we nog even. De ferry naar *The Isle of Wight* gaat maar een keer in het uur dus daar is nog tijd voor. We vinden een prachtig plekje.

Al met al lukt het nog maar net om de boot te halen. We zijn nog niet aan boord of hij vaart weg. Aan boord is voornamelijk vrachtverkeer.

Engelsen zijn goed in het plaatsen van verbodsbordjes. Bij elke inrit staat wel dat je er niet mag draaien. Alsof iedereen op die oprit gaat zitten draaien? Maar hier aan boord maken ze het nog gekker. Je mag niet op de stoelen staan en om duidelijk te maken dat dit voor elke stoel geldt, zit overal een sticker op. Na een winderige 40 minuten komen we op Wight aan.

We komen aan in Yarmouth, bekend van het kasteel en de pier. Deze laatste is in 1876 gebouwd. Pieren vergen veel onderhoud en meestal zijn ze vervallen. Via *crowdfunding* (je kunt een plank kopen) is hij hier in stand gehouden. Met zijn 186 meter is het de langste, voor het publiek toegankelijke, pier in Engeland. Wij kunnen het dan ook niet weerstaan er even overheen te *strollen*.

Een van de bezienswaardigheden aan de westkant van Het eiland zijn *The Needles*. Deze heeft zijn naam gekregen van naaldvormige krijtpilaar, die helaas in de 17e eeuw tijdens een storm in zee is gestort. Maar nog steeds is het een mooi plekje. Enige nadeel is dat het een paar kilometer uit de route ligt en je er flink voor moet klimmen. Daarom zetten we eerst het tentje

op de camping. Deze is vrij basaal, maar kost nog steeds £15. En fietsen daarna zonder bagage verder. Als hinden spoeden we ons naar boven, zo licht fietst het zonder tassen. Onderaan woont een gek die van alles verzamelt. Van zijn vrouw moest hij kiezen; of hij eruit of de spullen eruit. Nu zet hij alles in de tuin zodat de toeristen er ook nog van kunnen genieten. Gelukkig zijn er op weg naar boven ook nog fantastische uitzichten op de krijtrotsen.

*The Needles* is tijdens de koude oorlog gebruikt als testbasis voor raketten die wel afgeschoten werden, maar niet gelanceerd (even nadenken wat dit betekent). Het is een mooie plaats zo aan het einde van het eiland. Je kijkt prachtig uit over zee en de rotsen die nog uit het water steken maken het plaatje compleet. Omdat we zo laat zijn, zijn we praktisch alleen. Terug op de camping moet er gedouched en gekookt worden. Het is ook tijd voor de tweede regenbui van de dag. In het tentje wachten we die af. Daarna wordt het weer mooi weer en maken we een maaltijd van salade en tortellini ham/kaas. Met de buik vol rollen we in bed.

## Donderdag 23 juli: Freshwater

(11,6 km - totaal 883 km – 193 hoogtemeters)

Stoats farm (£ 15,=)

We worden erg moe wakker. Het was natuurlijk ook wel veel, de afgelopen dagen. Eigenlijk elke dag op de fiets. Veel klimmen. Lange dagen. Het lichaam kan dat niet (meer) aan. Het eist rust. Vandaar dat we een dag op de camping blijven. Gelukkig met mooi weer. Morgen maar eens kijken hoe het gaat. Zeker is wel dat we een tandje terugschakelen. Dan maar niet helemaal naar huis fietsen. We zien morgen wel.

Mevr. vd Veeke neemt een totale *ruhetag*. Ik ben vandaag nog een klein rondje door Freshwater en Totland gaan maken. Een gevoel als op een Waddeneiland. Maar ook een beetje verlopen en vergane glorie.

Als compensatie hebben we in de pub tegenover de camping gegeten. Een heerlijke vismaaltijd. Daar gelijk nog even wat achterstallig werk kunnen posten. Morgen wordt spannend. Weercijfer van een twee. Kan een uitdaging zijn. Maar ook een voordeel. Want bij regen zoeken we een B&B. We laten ons verrassen.

## Vrijdag 24 juli: Van Freshwater naar Ryde

(53,4 km - totaal 937 km – 747 hoogtemeters)

The Kasba House (£ 75,=)

De weermannen hebben helemaal gelijk gehad met hun weercijfer 2. We eindigden gisteren met zon. Vannacht begon het al op de tent te tikken. En vanochtend regende het *pipesteels* (zoals Lisa dat zou uitdrukken). En dat heeft de toon gezet voor de hele dag. Het varieerde tussen harde regen en nog hardere regen.

Toch willen we graag weer op pad. We hebben hier gisteren al op geanticipeerd en de juiste spullen klaargelegd. We ontbijten in de tent en met een beetje rommelen lukt het me om de binnentent af te breken en (droog) in te pakken voor we de buitentent opbreken.

We komen eerst langs *St. Agnes church*, een kerk met een rieten dak, zoals veel gebouwen die hier hebben. Ik heb er gisteren, met mooi weer, nog een foto van kunnen maken. De route leidt ons daarna langs de kust. De weg hier heeft behoorlijk last van erosie. De vraag is hoe lang hij hier nog kan blijven liggen soms zit er maar een paar meter tussen ons en de afgrond. Ook hier zijn de groene tunnels aanwezig. Vandaag lekken ze wat. In Mottistone drinken we koffie. Vanwege de regen en de kou maar een keertje binnen. Van de uitbater hoor ik dat er voor vanmiddag een weeralarm is afgegeven. Harde windstoten en *torrential rains*. Volgens hem kunnen we beter binnen blijven. Dat doen we niet, maar ik boek ter plekke wel een overnachting in Ryde.

We spoelen richting Godshell. Origineel een idyllisch dorpje maar sinds het Wight festival van 1968 veranderd in een conglomeratie van eethuisjes en souvenirwinkels. Ze hebben ook een schaalmodel van zichzelf. En in het schaalmodel staat natuurlijk ook een schaalmodel. We hadden graag even gekeken bij deze Engelse Madurodam, maar met de storm in de lucht gunnen we ons daar geen tijd voor.

Bij Shanklin komen we weer aan zee waar in inmiddels een stormachtig bries staat. Er zijn maar weinig mensen op de been en alle strandhuisjes staan er verlaten bij. Wij kunnen zo gemakkelijk over de strandpromenade fietsen naar Sandown. Met mooi weer zal het hier prachtig zijn. Op zee is nog een enkele kitesurfer bezig. Je kunt zien dat hij er plezier in heeft.

In Ryde zoeken we *the Kasba House* op. Het blijkt een pub te zijn met B&B faciliteiten. De fietsen kunnen afdruipten in het stookhok. We krijgen een comfortabele kamer met een werkende verwarming., stroom, wifi en een warme douche. Alles wordt uitgehangen en de kamer verandert in een sauna. Zo krijgen we alles wel droog.

Het plenst nog steeds verschrikkelijk, maar ook de regen heeft af en toe pauze nodig. In die tijd lopen we even naar de pier. Daar steken we morgen over naar Portsmouth. De pier is een mooi relikwie uit het verleden. Gietijzeren railings en houten planken. Het is de vierde langste pier en de oudste van Engeland. Voor één pond kun je met de auto naar het

uiteinde rijden. Iets wat veel mensen doen. Wij kopen vast kaartjes voor de overtocht van morgen.

Op de kamer lounen we tot etenstijd. Eten doen we bij de Thai tegenover onze pub. Ik verbaas me nog steeds over de aanspreekvormen hier. In Nederland zouden we het toch raar vinden als de serveerster ons aanspreekt met 'Hallo schatjes, wat zouden jullie willen eten?' of 'Hier lieverd, eet smakelijk', maar in Engeland is dit blijkbaar normaal. Thais eten is altijd plus één. Zo ook hier.

Morgen kunnen we uitslapen want het ontbijt kan niet eerder dat 9 uur. Hopelijk is het dan weer droog.



## Zaterdag 25 juli: Van Ryde naar Graffham

(77,0 km – totaal 1014 km – 653 hoogtemeters)

The Graffham C&C site (£ 17,=)

Slapen boven een pub betekent eigenlijk altijd lawaai. Bij het boeken hebben ze me gewaarschuwd. Bij het inchecken hebben ze gewaarschuwd. En het klopte helemaal. Er lagen zelfs oordopjes klaar. Maar die heb ik niet nodig gehad. We waren moe genoeg dat we door het lawaai heen sliepen. Om twee uur ging de kroeg dicht en werd het echt rustig. ‘s Ochtends krijgen we een goed Engels ontbijt geserveerd. Inmiddels weten we dat dit brandstof geeft tot ver in de middag. En gelukkig gaat dit allemaal lekker vlot zodat we op tijd bij de boot zijn. We hebben zelfs een boot eerder dan gepland. We gaan met de ferry weer terug naar het Engelse vasteland. Gisteren hebben we al kaartjes gekocht. Net als de heenreis naar *Wight* is het nu ook £ 22,40. Deze keer is het een catamaran die alleen passagiers en fietsen meeneemt. In een kwartiertje zijn we over. We hebben mooi zicht op Portsmouth.

Portsmouth is een marinehaven met veerdiensten naar een aantal landen. Het heeft ook een roerige geschiedenis gehad met zeeslagen en plunderingen. Ook in de oorlog is het veel gebombardeerd. Toch speelde het een belangrijke rol bij de invasie van Normandië. Na de oorlog is er veel nieuwbouw gedaan, waaronder de *Spinnaker Tower* die nu de skyline bepaald. Wij hebben het niet op de grote steden en proberen er meestal weer snel uit te komen. Nu helemaal, want er is iets gaande met World series, dus het is extra druk.

Normaal gesproken zouden we langs de zuidkant gaan en dan het pontje bij Hayling nemen. Maar dit generatielange familiebedrijf is failliet en het pontje vaart niet meer. We volgen daarom fietsroute 22 die ons comfortabel, maar wel veel langs snelwegen, de stad uit loodst. In de buitenwijken zoeken we een speelplaats op. Om koffie te maken en om de tent te drogen. Want die zit nog steeds nat in zijn zakje.

We zijn inmiddels in West-Sussex. Het is hier anders dan het westen van Engeland. De huizen zijn hoekiger en van bakstenen gebouwd. Het is wat glooiender en gecultiveerder. Ik heb het idee dat het ook wat rijker is. We komen een typische pub tegen en er wordt ook cricket gespeeld (het is zaterdag).

Over deze etappe is niet veel informatie in het boekje. Ik heb zelf wat bij elkaar gegoogeld en via de caches krijgen we informatie. Het eerste is een kerkje bij Idsworth, gewijd aan St. Hubert (van de jacht) dat we al van verre zien liggen op een heuvel. Het staat er al zo'n kleine 1000 (!) jaar. Eerst als klein kerkje, later uitgebouwd met extra stukken. In de 14e eeuw zijn er muurschilderingen aangebracht die we nu nog kunnen bewonderen .

Het weer is gelukkig opgeklaard. We hebben veel zon en de landschappen zijn mooi. We tikken even de grens aan met het graafschap Hampshire, dat net boven Sussex ligt. Het gebied waar we zijn heet South Downs National Park. De kern van dit park is een 100 kilometer lange rug van kalkheuvels. We zien het duidelijk liggen in de verte. Gelukkig fietsen we parallel, dus we hoeven vandaag weinig te klimmen. En met een windje in de rug gaan de

kilometers een stuk gemakkelijker dan een paar dagen geleden. We meanderen door dorpjes met popperige namen als Elsted, Didling en Bepton. Er wordt hier veel met paarden gedaan. We zien de ene polo club na de andere. En graslanden als biljartlakens waar dit spel gespeeld wordt.

In de dorpjes kun je zien dat ze er al een tijdje zijn. Overall staan oude huisjes. In Midhurst doen we boodschappen. Ook hier staat een mooi vakwerkhuis. Het dorp is trouwens bekend vanwege de schrijver H.G. Wells. Het meest bekend van het boek, het hoorspel en de film *War of the Worlds*.

Selhem is een gat van niets maar heeft een aantal topattracties. Een kerkje uit de 11e eeuw dat nagenoeg ongewijzigd is gebleven. We kijken er even binnen. Ook is er een van de kleinste pubs van Sussex, *The Three Moles*. Daar kijken we maar niet binnen, want dan komen we niet meer weg. Aan het einde van de dag is de lust naar bier en cider altijd te hoog. Én ze hebben een monopoly kerkje. In de vorm van een monopoly stuk en zo groot als een monopoly stuk. En blijkbaar is dat zo klein, dat we het niet kunnen vinden.

Bij Graffham zoeken we de camping op. Het is een CCC camping, het equivalent van onze NTKC campings. Dus gericht op de natuur en deze ligt erg mooi in de bossen. Voor £17 kunnen we hier een nachtje staan. Voor het eerst op zandgrond in plaats van gras. Dat geeft wel wat meer rommel. De weersvoorspelling voor morgen is niet zo gunstig. Ik hoop dat we het spul in kunnen pakken voor het een modderbende wordt.

Op de camping verkopen ze geen alcohol. Voor de bier en cider fiets ik nog even naar het dorp, een paar kilometer verderop. Daarna is het uitrusten. We eten een salade en een rijstmaaltijd. Tegen de avond wordt het hier fris. Ik heb bijna alles aan wat ik mee heb. Daarom maar op tijd erin. Daar helpen de muggen ook goed aan mee.

## Zondag 26 juli: Van Graffham naar Shoreham-by-Sea

(54,6 km – totaal 1068 km – 501 hoogtemeters)

The Crabtree Inn (£ 85,=)

De weersvoorspelling voor vandaag is slecht. Weercijfer 1. Daarom zijn we blij verrast als we opstaan. Het is nog droog en het ziet er best redelijk uit. Helaas is dat van korte duur. Als ik de tent inpak begint het te druppen. Het startschot voor een waterige zondag. We trekken alle regenkleding aan en gaan. In het algemeen regent het vandaag zo hard dat ik mijn fototoestel niet tevoorschijn durf te halen. Bij de *Greatham Bridge* lukt het wel even. Een mooie gietijzeren brug over de Arun die hier al sinds 1838 ligt. Een vervanger van de brug uit de 14e eeuw die beschadigd werd met hoogwater. Gezien de hoeveelheid die nu uit de lucht valt, zou dat vandaag nog wel eens kunnen gebeuren.

Bij *Parham Castle* zijn het weer *pipesteels*. Van opzij kan ik een foto maken. Daarna schuilen we even onder eeuwenoude eiken. Het helpt niet veel. Van voren is het een mooi landhuis. Maar het fototoestel blijft in de tas. In Storington is een *tea-room* (met ook koffie) open. We willen even uit de regen zitten, dus we nemen daar een koffie met worteltjestaart. En nog een koffie want ze hebben ook wifi.

Als we na de koffie vertrekken regent het iets minder hard. En als we bij het verdwenen dorp Warminghurst komen is het zelfs even droog. Zo kunnen we rustig kijken bij *the Church of the Holy Sepulchre*. Dit laatste woord betekent graftombe, zoals we later op internet leren. Het is in de dertiende eeuw gebouwd en sindsdien is er weinig aan veranderd. Het interieur komt uit de 18e eeuw. Het kerkje ligt op een heuvel. Je ziet van hieruit mooi de rug van kalkheuvels van het *South Downs Park*.

Hierna hebben we een missie van Kees Swart onder de codenaam ‘boze boer omleiding’. Een deel van de route loopt over het erf van een boer die daar niet blij mee is. Kees heeft gevraagd om een tweetal alternatieven te onderzoeken.

Eerst kijken we of we langs de rivier kunnen. Dat gaat vrij lang goed tot we bij een hek komen. Dat kan wel open, maar het stuk daarna, langs de rivier, is niet befietsbaar. Dit was mijn -korte- alternatief.

Daarna bekijken we de omleiding van Kees, die wat langer is. Het eerste deel gaat goed. Daarna loopt het pad door hoog gras waar we alleen kunnen lopen. Dat doen we dan ook. Dit brengt ons bij een bruggetje met een *notice*. Het bruggetje wordt niet veilig geacht en het wordt wandelaars afgeraden om erover te gaan. Maar goed, wij zijn fietsers en je kunt er langs, dus dat doen we dan ook.

Het stuk na de brug is een modderpad. Inmiddels spoelt het weer zodanig, dat het lijkt dat ik onder de douche sta. We kunnen de fiets alleen duwen door deze modder en dit heeft als gevolg dat alle modder aan de banden kleeft en de wielen volledig vastlopen tussen de band en het spatbord. Een stukje verder komen we op een erf. Met een stokje peuteren we de modder er tussenuit. Met mijn waterfles spoel ik de remmen schoon en we rijden door alle diepe plassen -dat zijn er nogal wat- die we tegenkomen. Zo krijgen we de fiets weer berijdbaar.

Even wordt het beter met een asfaltweg en een dorpje. Maar dan komen we op de *Downs Link*, een voormalig treintraject wat ze vol hebben gestort met puin. Had ik al verteld dat het regent? En dat we windkracht zes tegen hebben? Van dat laatste hebben we slechts sporadisch last. Door de regen is er ook geen gelegenheid voor de lunch. Bussen rijden hier niet, dus we kunnen nergens droog zitten. Uiteindelijk eten we, staande in de regen, een broodje.

Zo bikkelen we naar Shoreham-by-Sea, een plaatsje dat ons weer aan de kust brengt. Ondanks dat het nog steeds hard regent, merken we het nauwelijks meer op, zo nat zijn we. Bij de eerste de beste pub -*The Crabtree Inn*-, die B&B doet informeren we. Ze hebben ruimte en wij hebben het wel gehad voor vandaag, ondanks de magere 54 km.

Voor £85 kopen we droge ruimte, warmte, wifi en een warme douche. Voor het eerst heb ik dat mijn tassen water hebben doorgelaten. We hangen dan ook alles uit te drogen. Van alle fietsdagen die we ooit gedaan hebben is dit de ergste geweest. Een verdiend weercijfer één dus.

In de pub kunnen we eten. Zo aan de kust kiezen we natuurlijk voor *seafood* en we brengen de avond comfortabel door. We hopen dat het morgen iets beter is. Van de andere kant, veel slechter kan het ook niet worden.

## Maandag 27 juli: Van Shoreham-by-Sea naar Pevensy Bay

(72,5 km – totaal 1141 km – 818 hoogtemeters)

Castle View Campsite (£ 15,=)

We slapen heerlijk in het tentje, maar als ik dan weer in een echt bed wakker wordt, dan voelt dat als een ongekende luxe. De kamer is een puinhoop omdat we bijna alles uit de tassen hebben en veel te drogen hebben hangen. Met wat passen en meten krijgen we alles er weer in. We krijgen een prima Engels ontbijt geserveerd en dan kunnen we er weer tegenaan. Het eerste deel zitten we in het industriële gebied. Wat dat betreft mogen we blij zijn dat we gisteren een B&B hebben gevonden. Volgens mij een van de weinigen hier.

Het weer is opgeklaard. Veel wolken maar droog. En er staat een straffe bries. Zo'n zes tot zeven Beaufort. Het geluk van vandaag is dat we hem mee hebben. Blijkbaar gaan we dus toch de goede kant op. De harde wind geeft spectaculaire beelden. Hoog opspattende golven en een woeste zee. De strandhuisjes blijven leeg vandaag.

Brighton is vooral bekend van zijn pier. Wij mogen er niet op met de fietsen, maar Mevr. vd Veeke gaat toch even een kijkje nemen. Je moet je eerst door de gokpaleizen worstelen. En aan het einde op de pier is een complete kermis gebouwd. Er is ook een reuzenrad, maar die staat gewoon op de kade. Ik heb nog het meeste plezier van de hoog opspattende golven die nietsvermoedende kermisgangers doorweekt achter laat.

Brighton was voor de 18e eeuw nog een gewoon vissersdorp. Dokter Richard Russel bombardeerde het tot kuuroord. Maar de echte groei kwam toen de Prince of Wales hier een oriëntaals *Pavilion* liet bouwen voor zijn maîtresse. Daarmee werd het de hedonistische hoofdstad van Engeland en is het dé plek voor een dirty weekend. Daar passen wij goed tussen want het wassen is er wat ingeschoten door het slechte weer en onze fietsen zijn ook behoorlijk dirty.

De route gaat vervolgens via de *Undercliff Walk* (er mag ook gefietst worden) met een mooi zicht op de witte krijtrotsen. Ze hebben nogal last van erosie en hier is het met een betonnen zeewering versterkt, zodat de bovenliggende stukken niet in zee storten. En op die betonnen weg kunnen wij mooi fietsen.

Het brengt ons in Peacehaven. Een nietszeggend kustplaatsje wat zich kan beroemen op twee dingen: er is een aflevering van Mr. Bean opgenomen en hier kruist de Greenwich meridiaan de Engelse kust. Voor dat laatste feit is een monument geplaatst dat zijn beste tijd gehad heeft. Wat vervallen en verveloos, gelegen aan een steenslagweg en geen bordjes erheen. We gaan toch even kijken, want dit soort geografisch significante plekken trekken me altijd aan.

In Seaford kijken we even bij de *Martello toren nummer 74*. De meest westelijke van een serie verdedigingstorens uit de 18e eeuw. Inspiratie was een Italiaans ontwerp dat zeer efficiënt bleek te zijn. Daarom hebben ze hier een hele serie aan de kust gebouwd. We gaan er nog veel meer zien. Sommige zijn omgebouwd tot woonhuis.

De route leidt ons daarna weer wat van de kust af via bijzondere paden. Zo fietsen we zomaar in de wei tussen de schapen. En op een smal modderpaadje. Een groot stuk loopt ook door de bossen van het *Seven Sisters* natuurgebied. Een mooi steenslag pad waarmee we de drukke autoweg vermijden.

Bij Birling Gap komen we weer bij de kust. Hier kun je de *Seven Sisters* mooi zien. Dit zijn zeven kalkrotsen op een rij langs een ongecultiveerd stuk kust. De wind is hier stormachtig en de vullingen waaien uit je mond. Maar het uitzicht naar alle kanten is ongekend.

We klimmen weer een stukje verder. Bij Beachy Head kijken we terug. Hier eindigt de South Downs heuvelrug. In de verte zien we het vuurtorentje van *Birling Gap* nog liggen. Onderaan de kliffen staat nog een andere eenzame vuurtoren. Deze zal het met de stormen flink te verduren krijgen.

Als we de andere kant op kijken zien we Eastbourne liggen. Een van de grotere kustplaatsen hier. Op de promenade is het streng verboden voor fietsers, dus de route leidt ons wat meer door de stad heen. Toch kunnen we het niet laten om even naar de boulevard te gaan om te kijken naar de pier. Eastbourne zelf is pas laat als badplaats populair geworden. Het lag niet zo ver van Londen en was goed te bereiken. In de Victoriaanse tijd zijn er veel hotels gebouwd, die wij dus moeten missen.

In Pevensey Bay zoeken we een camping op. We kiezen voor de *Castle View Campsite*. Ze hebben een groot veld waar we een plekje in de luwte zoeken. De faciliteiten zijn ronduit slecht. Er is een oud en een nieuw gebouwtje. Schoonmaken is sinds de vorige eeuw niet meer gebeurd. Alles wat van de muren is gevallen ligt nog steeds in de douches. Her en der liggen gebruikte pleisters. Kranen missen en kozijnen vallen eruit. Ze leven hier met de filosofie, dat als je er maar voldoende witte verf op smeert, het er wel redelijk uitziet. Kortom, een camping met gebreken. En dan heb ik het nog over het nieuwe gebouwtje.

Op het veldje hebben we daar weinig last van. We eten een maaltijdsalade met een soepje en we gaan er vroeg in. Want het is best koud zo 's avonds. En terwijl het tentje kreunt onder de windvlagen vallen we in slaap.

## Dinsdag 28 juli: Van Pevensey Bay naar Newchurch

(75,2 km – totaal 1216 km – 387 hoogtemeters)

Norwood Farm Campsite (£ 13,=)

Deze camping wil ik graag snel vergeten. Het grootste pluspunt is dat we zonovergoten wakker worden, maar dat kan ik nauwelijks rekenen tot een verdienste ervan. We zijn wat vroeger wakker dan anders. Er staat nog steeds een flinke wind, maar hij komt nu iets meer uit het noordwesten. Voor ons helemaal goed.

We waren al vlakbij en de camping claimde dat je hem kon zien, maar we moeten er toch langs om *Pevensey Castle* echt te zien. De eerste opbouw was in de Romeinse tijd (rond 290) en het lijkt toen een basis voor een Romeinse vloot te zijn geweest en om de bewoners te beschermen tegen de Saksische piraten. Later, in 1066, gebruikt en uitgebouwd door Willem de Veroveraar. In de middeleeuwen was het een van de belangrijkste verdedigingswerken en wel vier keer belegerd. De muren zien er ook uit alsof ze wat meegemaakt hebben. Wij kunnen er gewoon doorheen fietsen. Het kasteel dan, niet de muren.

Bexhill heeft een moderne boulevard. En hier mag je er wel overheen fietsen. Gezien het weer en het tijdstip zijn er nog niet zoveel mensen op de been. Wel zie je vaak zwerver-achtige types in de bushokjes op de boulevard. Soms zijn ze zelfs uitermate modieus gekleed en drinken ze gewoon zelf gemaakte koffie.

In Bexhill zijn ze niet zo netjes. Zo is hier een spinnenweb van 140 miljoen jaar oud gevonden. Dat moet op onze camping geweest zijn. Dit was natuurlijk een fossiel. Ook hebben ze één bot gevonden waaruit ze konden deduceren dat het de kleinste dinosaurus was ooit.

De volgende badplaats is Hastings. Voor velen bekend van de slag bij ... in 1066. Toen Willem de Veroveraar uit Normadië kwam varen om de laatste Saksische koning te verslaan. Detail is dat deze strijd niet bij Hastings plaats vond, maar bij het plaatsje -met de voorzienige naam- Battle, iets ten noorden van Hastings.

Maar Hastings heeft ook een mooie boulevard (waar ze je graag op de fiets zien), met een kleine kermis en vele prachtige panden uit de Victoriaanse tijd. En die proberen ze ook mooi te houden want er staan er nogal wat in de steigers. Net als de pier. Deze is een tijdje geleden afgebrand, maar ze zijn hard aan het werk om er weer wat moois van te maken. Wij zullen Hastings vooral herinneren vanwege de ontzettend mooie pandjes in het oude gedeelte van de stad.

Soms kun je blij worden van kleine dingen. Zo is mijn kaarthouder al een tijdje stuk. Hij sluit niet meer en daardoor waait hij steeds open en soms zelfs het boekje eruit. Wat ik nodig had zijn een paar van die papierklemmetjes en laat ze die nu net in het winkeltje hebben waar ik wat drinken haal. Ik moet er wel paperclips en punaises bij nemen, maar dat zij zo.

De tweede gebeurtenis vandaag is dat we blij verrast worden door een *milleniumpa* die we nog niet kennen. The Royal Bank of Scotland heeft aan fietsorganisatie *Sustrans* voor het tweede Millennium 1000 fietswijzers geschonken in vier typen. In eerder verslagen heb ik er al drie laten zien. We wisten dat er een vierde was, maar we hadden hem nog niet eerder gezien. Nu dus eindelijk wel. Er staat ook een prachtig gedicht op dat ik in een van de volgende reisverslagen zal gebruiken.

Naar Fairlight moeten we klimmen. Boven gekomen geeft het ons een prachtig uitzicht over de omgeving. Ook is hier iets wat eruit ziet als een ouderwetse vuurtoren. Die hebben we vaker gezien. We vermoeden dat ze de mand op de paal vol stapelden met hout en aanstaken. Dat functioneerde als een baken voor de schepen. Het verklaart ook waarom vuurtorens vuurtorens heten.

Na de afdaling hebben we een lang stuk langs de kust. Je mag hier maar 20 mph, maar met de harde wind komen we daar regelmatig boven. De kilometers tikken haast vanzelf weg. Dat is heerlijk, het mag ook wel een keer gemakkelijk gaan. Het strand bestaat uit kiezelstenen die hier door de zee opgestuwd worden. Bij Rye Harbour bereiken we het huisje wat voor ons symbool staat voor de tocht. Het figureert op een van de foto's in het gidsje. Leuk dat we er nu zelf langs fietsen.

Bij Rye Harbour gaan we weer even het binnenland in. Er is geen brug over de monding van de Rother en om hem over te steken moeten we naar Rye. Bij een bijzonder kerkje doen we nog een cache. Kerken zijn hier anders dan in het westen, meer massief met een vierkante toren. Deze is hier een uitzondering op.

Rye is een toeristische trekpleister. Een beetje het Zoutkamp van Kent (want in dat graafschap zitten we inmiddels). Geteerde huizen, smalle straatjes en veel toeristen. We kijken even rond en ook hier vallen de eeuwenoude huisjes op.

We rijden een stuk door een moerasgebied. Eerst de *Walland Marsh* en daarna de *Romney Marsh*. Op de kaart is het één grote witte vlek, zonder wegen en dorpen. Behalve dan de weg waar wij op zitten. Daarom verbaas ik me in Camber. Het staat daar vol met auto's en er blijkt een soort van pretpark te zijn. Nooit verwacht hier

Het landschap is hier vlak. Wat meertjes, veel moeras maar ook weer veel gewas. Grote velden met koolzaad en graan. Zo anders dan in het zuid-westen van Engeland.

Door dit vlakke land worden we met lichte dwang geduwd. We kiezen voor een boerencamping in Newchurch. Wat een verschil met gisteren. Hier is alles netjes en schoon. Er is niemand maar via een telefoon kunnen we bellen en krijgen we een plekje toegewezen (£13). Een mooi gemaaid plek mét gras. Keurige en schone douches. En alles netjes. Helemaal goed hier. We zijn vroeg, dus tijd om te loungen. Daarna zetten we het tentje op.

Ook moeten we nadenken over morgen. Dan zijn we aan het einde van de route en moeten we over naar Frankrijk. Wat te doen? Naar de haven rijden en kijken of er plek is? Ik kijk via de telefoon even op internet. Met kunst en vliegwerk én een creditcard lukt het me twee keer één overtocht voor één fietser te boeken, voor €24 per fietser. Fijn dat dit geregeld is, maar we



moeten dan wel om 12 uur bij de boot zijn terwijl we nog iets van 35 kilometer moeten overbruggen.

We eten rijst met *chicken-massala* saus en een salade. Ons plekje staat precies in de ondergaande zon. Als die weg is wordt het al snel te koud. Morgen willen we op tijd vertrekken. Dat betekent dus ook op tijd gaan slapen.

## Woensdag 29 juli: Van Newchurch naar Dover

(43,0 km – totaal 1259 km – 292 hoogtemeters)

Overtocht (€ 48,=)

Vandaag zijn we extra vroeg op. Op papier is het maar 35 kilometers, maar in de praktijk weet ik dat dit kan variëren van anderhalf uur tot 5 uur. En we willen niet te laat voor de boot komen, dus we zitten om acht uur al op de fiets.

We komen eerst bij het *Royal Military Canal*. Dit is begin 18e eeuw uitgegraven als derde verdedigingslinie tegen een inval van Napoleon. Nu loopt er een beschut fietspad langs het kanaal. We zien de restanten van *Stutford Castle* uit de tweede eeuw. Door verzakkingen zijn de stenen her en der verspreid. Erboven zien we *Lympne Castle* uit de 13 eeuw. Het heeft altijd een defensieve rol gehad. Leuk detail is de op de heuvel. Tussen de laatste twee wereldoorlogen zat iemand met een koptelefoon te luisteren of er vijandige schepen of vliegtuigen aan kwamen.

We komen daarna bij Folkestone. Dit is een van die steden waar je langs raast als je van of naar Engeland gaat. Leuk om er nu ook een keertje doorheen te fietsen. Het stadje is niet bijzonder maar in de vissershaven is het er prachtig. Folkestone heeft ooit een veerdienst gehad. Maar sinds de Kanaaltunnel er is, valt er weinig meer over te zetten. Het is er een stuk rustiger van geworden. Hier komen we ook weer een van de *Martello* torens tegen.

Om het af te leren hebben we nog één laatste steile klim om Folkestone uit te komen. Het is er een van twee pijltjes op de kaart en dat merken we duidelijk. Hingend komen we boven en worden weer beloond met een uitzicht over Folkestone. Het is helder en we kunnen mooi traceren waar we vandaan komen.

Op weg naar Dover komen we langs het *War Memorial*. Het ligt boven op de kliffen en is een gedenkplaats voor allen die gevochten hebben voor onze vrijheid. We denken ruim de tijd te hebben, dus we kijken even rond. Het meest opvallend is het beeld van de vliegenier die over zee uitkijkt. Er staan ook twee vliegtuigen die gebruikt zijn tijdens de tweede wereldoorlog. Een indrukwekkende plaats.

Daarna denken we dat het nog maar acht kilometer naar Dover is en fantaseren we wat we met de overgebleven tijd gaan doen. Maar die is er helemaal niet. De eerste vijf kilometer zijn zo slecht dat we er haast een uur over doen. Zelf als we dalen moet het met geknepen remmen, laverend tussen de gaten door. Een voordeel is wel dat we niet over de drukke weg hoeven. Dit is het einde (of het begin, het is maar hoe je het bekijkt) van fietsroute 2 die naar Cornwall moet gaan leiden. Nu is hij nog niet compleet, maar gedurende onze tocht hebben we er vaak gebruik van gemaakt.

Dover ligt op slechts 34 kilometer van Frankrijk. Heel vroeger zat dit aan elkaar. In de loop van de tijd zijn de zachte kalkrotsen weggesleten en is het Kanaal ontstaan, aan beide kanten hoge krijtrotsen achterlatend. Deze kliffen zijn altijd een uitstekende verdediging geweest.

*Dover Castle* is daar een restant van. We zien het bovenop liggen. Het is helder weer, dus we kunnen ook Frankrijk zien liggen. Hiermee komt ook een einde aan de route van Kees. We zullen zijn spitsvondige teksten en mooie routes gaan missen.

Om op de boot te komen valt nog niet mee. Het is een van de drukste havens van de wereld en we worden omgeven door files van vrachtwagens en gewoon verkeer. Daarnaast ligt het hele haventerrein op de schop. Bij een poort krijgen we een briefje van iemand. Daarmee moeten we naar een kantoortje gaan, waar we onze tickets krijgen en in *lane 180* (!) moeten gaan staan. Als ze beginnen met inschepen hebben we geluk. We kunnen als eerste aan boord. Het vreemde is dat niemand ons ticket en/of paspoort controleert. We hadden ook zo op een willekeurig schip kunnen gaan.

## Woensdag 29 juli: Van Calais naar Guînes (Fr)

(17,9 km – totaal 1277 km – 84 hoogtemeters)

(Camping La Bien Assise € 14,=)

De overtocht gaat vlekkeloos. Bij aankomst dringen we weer wat naar voren. Dat kan nu eenmaal met de fiets en zo zijn we snel van boord. Geen paspoortcontrole en vijf minuten later fietsen we in Calais. We merken weinig van de vluchtelingenproblematiek hier. Er is wel veel politie op straat. En wat opvalt is de kerktoren van Calais. Wat een vrolijk ding!

Nu hoeven we alleen nog naar huis terug te fietsen. We gebruiken daarvoor de LF1 oftewel de Noordzee route. Maar die begint niet in Calais. We moeten hiervoor nog een stuk van 35 kilometer overbruggen, voor we daar op zitten. Daar doen we er vandaag ongeveer 15 van. Met de overstap naar het vasteland ging de klok een uur vooruit, dus het is inmiddels al half vijf. In Guînes (gisteren dronk ik het nog) vinden we een mooie camping voor 14 euro. Bij de Aldi hebben we boodschappen gedaan, dus vanavond staat er paella op het menu. We tikken zo samen een kilozak weg. Dat mag ook wel, want ik moet de riem steeds strakker doen. Morgen maar eens kijken of de LF1 net zo mooi is als de route van Kees.

## Donderdag 30 juli: Van Guînes naar Esquelbecq

(67,0 km – totaal 1344 km – 655 hoogtemeters)

(Camping Les Rosés € 14,50)

De voorspelling was regen vanochtend. In eerste instantie leken ze het fout te hebben want het ziet er prima uit. Maar tijdens het opbreken van de tent blijkt ik het fout te hebben en regent het even. Dat is even kleine paniek als alles open en bloot ligt. Dit is ook de enige regen gebleven vandaag, dus we mogen niet mopperen.

We hebben nog een kilometer of twintig te gaan voor we op de LF1 zitten. Deze kilometers gaan voornamelijk door de bossen heen. Er mogen geen auto's komen maar er zitten wel snelheidsdrempels in de weg. Bij elke afdaling moeten we dus flink in de remmen. We zien ook dat ze hier nog bosbouw doen met een paard. Wel kettingzagen maar om de bomen te verslepen wordt een één-pk'er gebruikt.

Bij Alembon komen we op de LF1. Maria staat ons op te wachten op de hoek. Voor de kerk. Eigenlijk hebben we hiermee het gros van de bezienswaardigheden in deze streek gehad. Kerken en kapelletjes. Tijdens de Franse revolutie zijn veel kerken en kloosters beschadigd. Sommigen zijn ingestort en vervallen. Anderen zijn, zo goed en zo kwaad als het kan (oftewel met de Franse slag) gerepareerd. Ik ben zelf niet religieus (meer), maar ik vind het altijd mooi om in de kerkjes te kijken. Vooral de Rooms-Katholieke kerken hebben veel pracht en praal. Een andere bijzonderheid, voor ons, is de broodautomaat. De Fransman kan niet zonder zijn *pain*, dus in bakkerloze dorpen staat zo'n automaat. Helaas voor ons zijn de croissantjes op en wittebrood houden we niet zo van.

De kerk van Clerques staat bekend om zijn oude romaanse toren van wit zandsteen. En om de houten en marmeren beelden in de kerk. Wij kunnen er nog een derde eigenschap aan toevoegen; je kunt er ook uitstekend koffie maken in de zon en uit de wind. De kerk staat open, dus we kijken ook even binnen. Relatief sober maar wel met mooie beelden.

In Tournehem-sur-la-Hem fietsen we onder de toegangspoort van het kasteel door. Veel meer is er niet over van dit kasteel, dat in de 12e eeuw gebouwd werd en in de 15e eeuw verwoest. De voornaamste bewoners hadden klinkende namen: Philips de Stoute, Philips de Goede en Antoinne de grote Bastaard. Met zulke namen heb je reputaties op te houden. Verderop komen we in een kapel een vergadering van Maria's tegen. Één beeld was niet genoeg. Wel zo gezellig voor haar, want meestal zit ze én alleen én opgesloten achter tralies.

Dit deel van de route bevat nog de laatste klimmetjes van de vakantie. We fietsen door een golvend terrein met veel landbouw. Graan, koolzaad en iets wat ik niet thuis kan brengen. Het is onder aan de steel afgesneden en ligt in lange rijen plat op het veld. Een boer is bezig het te keren. De knop is een bolletje van ongeveer een halve centimeter doorsnee en dat bevat een paar zaadjes, iets groter dan sesamzaad. Geen idee wat het is. Later leren we dat het vlas is.

We kijken even bij Blockhaus d'Eperleques. Tijdens de tweede wereldoorlog hebben de Duitsers hier een bunker neergezet om V2 raketten te bouwen én de brandstof te produceren. De geallieerden wisten dit en bombardeerden de zaak plat. Toen werd er een kleinere bunker neergezet, maar met een dikker (5 meter!) plafond. Die staat er nog steeds, maar door al dat gedoe is er nooit één raket geproduceerd.

Bij Watten is met name het interieur van de kerk bijzonder. Prachtige beelden en zelfs een Mariagrot. Vaak zit hierin iets uit Lourdes verwerkt in de hoop dat dit nog wat extra kracht geeft. Mooi om hier even binnen te kijken en te genieten van de drie-D schilderijen van de kruisiging.

Bij de Wattenberg gaan we nog één keer omhoog naar 71 meter. Bovenop staat een houten molen uit de 17e eeuw en de toren van een voormalige abdij. Wij genieten nog eenmaal van het uitzicht over het gebied waar we vandaan komen. In de verte zien we de kerncentrale en haven van Duinkerken liggen.

In Esquelbecq vinden we het genoeg voor vandaag. Camping Les Rosés heeft een mooi beschut plekje, in de zon voor ons. Bij de Aldi (die er exact zo uitziet als de Aldi in Winsum, alleen wat producten verschillen) hebben we een maaltijd van gebakken aardappeltjes en vlees gekocht. En een fles Normandische cider. Daarmee krijgen we de buik vol. De camping heeft ook een *auberge* met een terras. Daar drinken we later nog een biertje. Het lijkt weer een koude nacht te worden, dus morgen hopelijk mooi weer.

## Vrijdag 31 juli: Esquelbecq

(3,6 km – totaal 1347 km – 56 hoogtemeters)

(Camping Les Rosés € 14,50)

We worden moe wakker. Het lichaam eist een rustdag en we geven er aan toe. Het kan ook prima hier. Het is een mooi plekje op een prima camping. De faciliteiten zijn goed en het wordt mooi weer vandaag. Er was maar een nadeel: de haan die vanaf een uur of vijf wil laten weten dat hij er is. Maar daar trekken we ons niets van aan en blijven gewoon een keertje lekker liggen tot negen uur. Daarna is het een beetje lezen, koffie drinken, onderhoud doen aan de fietsen en een wasje doen. Het lichaam is hier blij mee.

In de middag gaan we even kijken in Esquelbecq. Onderweg komen we weer een opgesloten Maria tegen. Ze praten hier allemaal Frans, maar je ziet duidelijk dat het Vlaams hier ooit de voertaal geweest is. Sommige teksten lijken gewoon Nederlands. Het Vlaams zelf is een bijzonder taaltje. Het leest als Nederlands maar met bijzonder woorden. Net als het Afrikaans. Maar we hebben niemand het hier horen spreken.

Het dorp heeft een kasteel en een mooie kerk. Het kasteel blijkt privé bezit en we kunnen alleen vanachter een hek kijken. Het is behoorlijk vervallen maar ze zijn druk bezig met het herstel. De kerk valt wat tegen. Minder mooi dan de eerdere kerken die we zien.

Op de markt wordt ik gestrikt door een dame die worst verkoopt. Elke keer trap ik er weer in. Ze bieden een stukje aan om te proeven en dan kun je haast niet weglopen zonder iets te kopen. Verder kopen we yoghurt en fruit voor het ontbijt morgen.

Op de camping schuiven we aan bij de kroeg. Ze tappen een prima Leffe. We kunnen er ook eten. Ik vraag of ze verse kip hebben. Het liefst die haan die 's ochtends zo loopt te kraaien. Dat kan niet. Dus ik ga voor wat anders. *Potje Vlees* behoort hier zelfs tot de mogelijkheden, ondanks dat we in Frankrijk zijn. Morgen weer op de fiets. Kijken of het lichaam zich hierin kan vinden.

## Zaterdag 1 augustus: Van Esquelbecq naar Nieuwpoort

(70,9 km – totaal 1418 km – 107 hoogtemeters)

(Kompas Nieuwpoort € 14,50)

Met wat weemoed verlaten we de camping. Het is wel een erg mooi plekje hier, waar we ons erg thuis voelden. Maar goed, er is geen ontkomen aan. We moeten verder.

Vandaag fietsen we grotendeels langs de IJzer. In Esquelbecq is het nog een stroompje waar je zo naar de overkant kunt springen. Maar gedurende de dag zal het groeien tot een behoorlijke rivier.

Wormhout is het eerste dorp dat we tegenkomen. Bekend van de oudste windmolen van Vlaanderen én van de wenende Maria. Dat dit in 1406 gebeurde en dat ze daar nu nog steeds roem van willen trekken, is een beetje sneu. We gaan toch even kijken bij de St. Maartens kerk. Het is wederom een optocht van Maria's in de kerk. We zien nergens tranen meer, maar een staat meer in de schijnwerpers dan de anderen. Dat zal de huilebalk dan wel zijn en in 600 jaar zijn de tranen wel weg.

Wat ik veel merkwaardiger vind is dat er ook een engel met een nijptang staat. Wat!? Ja, een nijptang. Nu weet ik dat Jezus met spijkers aan het kruis hing, maar dat ze toen ook al nijptangen hadden is toch wat schokkend. Was dit een timmer-engel? Of een tandarts-engel en trok hij er tanden mee? Een raadsel wat me de rest van de dag bezig houdt.

In Bambecque willen we ook even in de kerk kijken. Volgens de gids heeft het een mooi interieur. Maar de kerk zit op slot. Ik blijf dat gek vinden, een kerk die op slot zit. Stel dat je met hoge nood moet bidden? Ik dacht dat het huis van God altijd open stond. Maar niet in Noord-Frankrijk waar ook de Maria's als criminelen achter tralies opgesloten worden.

Iets verderop vindt er een blijde gebeurtenis plaats. Het tellertje van Mevr. vd Veeke gaat voor de tweede keer door de 10.000 km grens. Dit vinden we een feit dat we feestelijk met gebak moeten vieren. En dat doen we samen met de Maria-smurf. Ze wil geen gebakje, maar gezellig dat ze erbij was.

In Oost-Capel gaan we op zoek naar de grenspalen uit 1819. Deze zouden voor de kerk moeten staan maar we kunnen ze niet vinden. Het blijkt dat we bij het verkeerde dorp zijn. Een ontzettend aardige bejaarde mevrouw vertelt ons dat we in Roesbrugge zijn. We zijn dus ongemerkt (zelfs met de gps heb ik het niet doorgehad) in België gekomen. Vandaar dat we de mensen ineens kunnen verstaan en de borden weer leesbaar zijn. Het illustreert ook hoe slecht het routeboekje (Bas van der Post) is. De kaartjes zijn niet te volgen, de teksten noemen plaatsen die niet op de kaart staan en de foto's zijn soms tenenkrommend. Zonder gps was ik allang de weg kwijt geweest en nu dus een hele grens.

Bij Fintele maken we koffie. Het is bekend van de overtoom. Hier werden schepen over land getrokken van de rivier de IJzer naar de Loovaart. Later is hier een sluis voor gebouwd. Dat ze van het echte handwerk hielden bewijst ook *de hooipiete*. Dit was een brug waarvan de

planken afgebroken moesten worden als er een schip langs kwam. Hij ligt nu als een stapel hout langs de kant.

Bij de Knokkebrug gaan we weer over de IJzer. Hier stond vroeger *fort Knokke* die in de 16e eeuw moest voorkomen dat de Spanjaarden het land binnenvielen. Het heeft jaren geduurd voor Sinterklaas het land weer in kon.

Diksmuide zien we al van verre door zijn grote IJzertoren. Het is een monument tegen de oorlog. Op vier kanten staat in vier talen Nooit meer oorlog. Maar daarnaast is het ook een symbool van de verzelfstandiging van Vlaanderen. Op de toren staat in grote letters AVV/VVK wat staat voor *Alles Voor Vlaanderen / Vlaanderen Voor Kristus*. De toren is trouwens een nieuwe versie die na de Tweede Wereldoorlog is gebouwd nadat de eerste opgeblazen was. De ruïne van de oude wordt als monument bewaard en in de restanten is een crypte waarin de stoffelijke resten van enkele bekende soldaten is opgeborgen. Naast al dit oorlogsgeweld is Diksmuide een stadje met een mooi herbouwde grote markt. Het heeft als bijnaam boterstad vanwege de boter en de kaas die er geproduceerd wordt.

We gaan niet snel een museum in maar bij *de Dodengang* kijken we toch even. De meneer van het museum spreekt ons streng toe als we een kaartje voor vier euro kopen. We moeten hier minstens een uur besteden. In de eerste wereldoorlog is hier een loopgravenoorlog geweest die volledig escaleerde. Achteraf vraag je je af waar men mee bezig was, maar toen was het net als de kikker in heet water. Als je maar langzaam opwarmt, komt het niet in de kikker op om eruit te springen.

Op slechts een paar vierkante kilometer werd een gruwelijke strijd onder erbarmelijk omstandigheden uitgevochten. De expositie laat het in verhalen, foto's en films zien. Daarnaast zijn de werkelijke loopgraven hier nagebouwd. Wij zouden niet overleven hier. Door onze lengte steken we boven de loopgraven uit en zou binnen de kortste keren het hoofd eraf geschoten worden.

Over het voormalige spoortraject Nieuwpoort-Diksmuide steken we een stukje af. We gaan niet naar Veurne maar rechtstreeks naar Nieuwpoort. Hiermee korten we de kilometers van vandaag in van over de 100 naar iets van zeventig. Lang genoeg vinden we.

Nieuwpoort is natuurlijk bekend van de slag bij Nieuwpoort. Grappig detail is dat Maurits in 1600 op weg was naar de piraten die de kust onveilig maakten en en-passant op het Spaanse leger stuitte. En toen die maar even versloeg. Een keerpunt in de geschiedenis. Er is veel gevochten om de plekken hier door Engelsen, Fransen, Duitsers, Nederlanders én Oostenrijkers. Het stadje zelf is niet groot, maar wel mooi. Op weg naar de camping gaan we even over de grote Markt met zijn prachtige gebouwen.

De camping ligt iets buiten de stad en is een bezienswaardigheid op zich. Niet eerder stonden we op zo'n reusachtige camping. Er zijn hier meer mensen dan in Baflo wonen. De dame bij de receptie kijkt wat twijfelend want de meer dan 1000 (!) plekken zitten eigenlijk vol. Ze heeft nog een plekje op een tentenveldje. We krijgen plek 1055A (dus B en C kunnen ook nog



komen). Met €14 is hij niet duur en de faciliteiten zijn goed. Op het tentenveldje staan meer fietsers en het is er best knus. Je hebt niet het idee dat je op een grote camping staat.

We koken er een potje van tortellinie met pesto/kip saus en een selderijssalade. Ons plekje is in de onder- en opgaande zon, dus helemaal goed.

## Zondag 2 augustus: Van Nieuwpoort naar Brugge

(52,2 km – totaal 1471 km – 32 hoogtemeters)

(Memling € 20,=)

Het is een frisse, heldere nacht. Dat betekent meestal dat het 's ochtends regent aan de binnenkant van de buitentent. Maar we staan in de zon en het lukt om alles niet al te nat mee te krijgen. We hebben vandaag een korte dag. Het is maar een kilometer of veertig naar Brugge en daar blijven we een extra dag.

We fietsen een eindje van de kust af. Aan de kust is het een eindeloze rij van flats. Vanuit de verte is dit goed te zien. Iedereen wil blijkbaar aan de kust wonen. En iedereen die een racefiets heeft in België is op pad vanochtend. Er zwermen hele kudde, voornamelijk, mannen in gelijke kledij over de fietspaden en wegen. Tegen de middag houdt dit pas een beetje op.

We komen eerst in Leffinge. Heel vroeger werd hier zout gewonnen. Tegenwoordig is het bekend van de kathedraal van het Noorden. Een enorme kerk met dertien torentjes. Waarom dertien? Omdat de toenmalige bisschop in 1813 in dit dorp was geboren. Wij zijn op zoek naar een winkel voor wat lekkers. We zien een traiteur-slager. Volgens de dame in de winkel is er geen bakker in het dorp. We kopen dus maar een broodje krabsalade bij haar. Als we het dorp uit fietsen komen we langs de bakker. Hij is open.

In Oudenburg gaan we op zoek naar de abdij die gesticht was door Arnoldus. Hij is de beschermheilige van de bierbrouwers en hij kon water in bier veranderen. Een handige eigenschap lijkt me. Er is nu geen abdij meer maar wel een abdijshoeve. En die is natuurlijk dicht op zondag.

Vandaag is het kanaaldag. We fietsen vrijwel de hele dag langs het kanaal. Eerst het kanaal Nieuwpoort-Plassendale. Bij Zandvoorde gaan we over op het kanaal Gent-Brugge. Dit is lekker vlak en met mooi asfalt. We halen hier een dubbele snelheid ten opzichte van Bretagne en Engeland. Maar het is ook een beetje saai op den duur. Gelukkig zijn er soms wegafzettingen om ons af te leiden.

We komen bij *de blinde ezelspoort* Brugge binnen. De naam refereert aan een dubieus biermerk. Waarschijnlijk zat er verkeerde alcohol in (waar je blind van wordt) dus je bent een ezel als je drinkt. Een stelletje vraagt of we een foto van hun kunnen nemen en doen ons de wederdienst.

We rijden door het centrum van Brugge. Op de markt hebben ze een spiegelhuisje neergezet waarin je mooie selfies kan maken met de gebouwen van Brugge erbij. Omdat we selfies-stick-loos zijn, doen we dat natuurlijk.

Brugge heeft één camping. Of eigenlijk campinkje. Op het tentenveldje krijgen we een mini plaatsje (het zijn allemaal miniplaatsjes). We hebben geen grote tent, maar hij past er net op.

Gedurende de middag en avond vult het veldje zich tot de nok. Best gezellig met fietsers, wandelaars en andere toeristen. Wij gaan nog even in de stad eten want de winkels zijn dicht en we hebben geen boodschappen kunnen doen. Morgen gaan we Brugge wat beter bekijken.

## Maandag 3 augustus: Brugge

Onze vakantie viel vandaag. Rustig opstaan, ontbijten, kopje koffie en naar Brugge. Weinig tekst, veel plaatjes. Het is een prachtige stad, meer hoef ik er niet over kwijt. Oordeel zelf.

We beginnen bij de VVV, waar ze je als een vorst(in) behandelen.

Uitzicht vanaf de Rozenhoedkade, de meest gefotografeerde plek in Brugge.

Als je iets wilt kopen in Brugge, dan is dat chocolade, kant of Belgisch bier.

In de Onze-lieve-vrouwen kerk.

Begijnhof, waar de weduwen in boomhutten wonen.

We konden de spiegel niet overslaan.

Burg.

De karakteristieke huisjes van Brugge.

Basiliek van het heilige bloed.

Het heilige bloed was vandaag ten toon gesteld. We hebben het gezien. Je mocht geen foto maken, maar het ziet eruit als het foldertje; een tampon met bloed (dat van Jezus zou moeten zijn).

## Dinsdag 4 augustus: Van Brugge naar Vrouwenpolder

(77,6 km – totaal 1555 km – 228 hoogtemeters)

(Minicamping de Schorre € 18,=)

Dat mooie weer kon natuurlijk niet blijven. Vannacht werden we afgestraft met een verschrikkelijk onweer. We lagen te schudden in bed van de donderslagen en door de opspattende modder ziet de tent er niet uit. Lichtpuntje is dat het 's ochtends wel droog is en in de loop van de dag klaart het weer op.

We vinden het een fijne camping bij Brugge. Moderne faciliteiten waaronder internet en opladen. En op loopafstand van de stad (maar wij gingen wel op de fiets). Het enige nadeel is het kleine plekje en het feit dat je zo dicht op elkaar zit. Dat gebrek aan privacy doet wat met de omgang. Die wordt volgens mij wat afstandelijker. Toch zou ik hier zo weer heen gaan als ik naar Brugge wil.

Onder grijze lichten verlaten we de stad en volgen de Damse vaart. Napoleon is ooit begonnen met deze uit te graven. Niet zelf natuurlijk, hij gaf de opdracht. Met weinig wind en de hoge bomen langs het kanaal geeft het een mooi uitzicht.

Na Damme en Hoeke komen we bij Sluis weer ongemerkt Nederland in. Worden de grenzen niet meer aangegeven? Worden de borden gestolen of zo? Nu moet ik aan mijn telefoon zien dat we weer in Nederland zijn. Maar los daarvan voelt het goed om weer 'thuis' te zijn. In Sluis gaan we op zoek naar een bakker en verbazen ons over de hoeveelheid winkels die dit dorp heeft. En maar één bakker.

In Retranchement wanen we ons nog even in Frankrijk. Wat wil je anders met zo'n naam? Het is een vestingdorp. Ooit waren hier twee forten. Nu allemaal weg. Wat er nog wel staat is de Retranchementse molen van het type *standaard*. En de *standaard* slaat dan op de voet waarop hij kan draaien.

Nu fietsen we al dagen de Noordzee route, maar de zee hebben we nog nauwelijks gezien. Bij Cadzand gebeurt dat eindelijk en we kunnen zelfs stukken langs het strand fietsen. Vuurtorens zijn altijd plus één voor mij en het strand, de vuurtoren van Nieuwsluis en Mevr. vd Veeke in één foto maakt het plaatje compleet.

Bij Breskens verlaten we Zeeuws-Vlaanderen om over te steken naar Walcheren. Het is het enige dagelijks varende veer over de Westerschelde. Toen de tunnel klaar was, zijn de anderen opgedoekt. Onder andere Kruiningen-Perkpolder. Dat was voor mij een bekende kreet van de radio omdat ze altijd omriepen wanneer hij niet voer.

Het veer is anders dan ik verwacht. Ik had gedacht met een soort pont over te steken, maar het lijkt meer op de veerboot naar een van de Waddeneilanden. Je moet eerst binnen een kaartje kopen (€4 enkele reis met fiets) tussen gestreste mensen en voordringende bejaarden. Het veer

vaart twee keer per uur en er is voldoende ruimte voor de fietsen. Binnen zijn comfortabele stoelen en in 20 minuten ben je over.

In Vlissingen is het gezellig. Er is kermis en volgens oude traditie wordt er ringsteken gedaan. Volgens mij zijn het profi's want er wordt geen ring gemist. Toch leuk om te zien. We brengen nog even een groet aan het beeld van Michiel de Ruyter die hier geboren is.

Walcheren ronden we aan de westkant. De wind is inmiddels behoorlijk opgestoken en de eerste helft hebben we hem flink tegen. We beginnen vlak langs de kust en met zo'n harde woei is het best bikkelen. Gelukkig lopen delen van de route door het bos. Dat fietst iets gemakkelijker.

Was het vanmorgen nog hartstikke rustig aan de kust, nu lijkt het of iedereen uitgelopen is. En wat ze in 40-45 niet lukte, lukt nu wel. Je waant je haast in Duitsland, zoveel Duitsers zijn er in Zeeland. Het is het enige wat je om je heen hoort. Vooral Zoutelande is in trek. Het heeft stranden die op het zuiden zijn georiënteerd. Het wordt wel de Zeeuwse Riviera genoemd en daarom wil iedereen hier heen.

Bij Westkapelle komt ons keerpunt met de wind. Vanaf hier fietsen we naar het noordoosten en hebben we hem fors in de rug. Door mooi asfalt halen we, voor ons, onrealistische snelheden van boven de 35 km/uur. De vuurtoren van Westkapelle is bijzonder. In de 19e eeuw is hij op de kerktoren geplaatst en daarna is de kerk afgebrand. Nu is het dus een kerktoren met een lamp erop. Iets verderop staat nog een prachtige rood-witte vuurtoren. Het is een feest voor de ogen hier.

In Domburg is het helemaal een gekkenhuis. We zijn het niet meer gewend om zoveel volk op de been te zien. We slalommen om de mensen heen naar de super. Voor het avondeten halen we ingrediënten voor een chili. Daarna gaan we door naar Vrouwenpolder. Het stikt hier van de grote campings, dus ik heb de voorkeur voor een mini-camping. Bij de Schorre lijkt het eerst vol, want er worden mensen weggestuurd. Maar voor twee fietsers is er nog plaats op het tentenveldje. De campingbazin vertelt dat dit met de vergunning te maken heeft. Ze heeft vergunning voor 25 maar plaats voor meer. Daarom stuurt ze soms mensen weg terwijl er plekken leeg staan. Maar voor het tentenveldje én het feit dat we maar een nacht blijven kan ze uitzonderingen maken. We zijn er blij mee. Het is heerlijk om weer op een Nederlandse camping te staan, waar je de haringen gewoon in de grond drukt.

In de avondzon koken we ons potje. We hoeven niet meer te wassen. Overmorgen hopen we thuis te komen en dan mag alles vies zijn. De wind schudt aan de tent maar wij liggen weer lekker warm en rustig vannacht.

## Woensdag 5 juli: Van Vrouwenpolder naar Oostvoorne

(79,2 km – totaal 1634 km – 255 hoogtemeters)

(Ketjil € 16,20)

Vanuit Walcheren tikken we even Noord-Beveland aan voordat we over de Oosterschelde gaan. We zijn er nu al een paar keer geweest maar de Oosterscheldekering blijft een imposant bouwwerk en een staaltje menselijk vernuft. ‘*Hier gaan over het tij, de wind, de maan en wij*’, staat er op het plakkaat en in wezen is het zo. Het is een van de maatregelen die de Deltacommissie bedacht na de watersnoodramp van 1953. De totale stormvloedkering heeft 2,5 miljard euro gekost maar heeft de kans dat er een overstroming plaats vindt, teruggebracht naar eens in de 4000 jaar. Hij is drie kilometer lang en bij storm en/of springtij worden de stalen deuren gesloten. Hetzij door mensen, hetzij automatisch. Dat is in totaal nu 23 keer gebeurd. De deuren worden met hydraulische cilinders geopend en gesloten. Aan de hoogte van de cilinder op de schuif kun je zien hoe diep het is. En door gebruik te maken van schuiven in plaats van een dam blijft de getijdenwerking aanwezig. Prachtig om overheen te fietsen.

We laten *Neeltje-Jans* links liggen en gaan door naar Schouwen-Duiveland. De route gaat door het natuurgebied *de Kop van Schouwen* met het grootste bos van Zeeland. Het doet ons denken aan Schiermonnikoog waar je ook met slingerende fietspaden door de duinen gaat. Omdat het nog vroeg is, hebben we de wegen nog voor ons alleen. Een mooi landschap en zó anders dan de rest van Nederland.

Zo slingeren we ons over dit deel van Zeeland. Ik had het niet voor mogelijk gehouden, maar ook in Nederland zijn hellingen van 25%. Gelukkig gaan wij dit keer naar beneden. Toch heeft de route zo zijn uitdagingen. Door acties van paarden zijn wegen volledig geblokkeerd. Ze eisen een betere CAO en betere prijzen voor hun vlees. We geven ze groot gelijk en mogen door. Met koffie, Zeeuwse appeltaart en uitzicht op zee vieren we dit.

Bij Renesse is de goegemeente ook wakker geworden en gaat in drommen naar het strand. Allen voorzien van de verplichte artikelen. Schep, koelbox, body-board en zonnebrand. Man, man, wat een volk.

Wij steken de Brouwersdam over om op Goeree-Overflakkee te komen. Dit was het zevende bouwwerk van de Deltawerken. Halverwege ligt *Porte Zélande*, een vakantiepark waar we ooit met de kinderen hebben gezeten. Tussen de Brouwersdam en de, oostelijker gelegen, Grevelingendam ligt het Grevelingenmeer, een mekka voor watersporters. Het ziet dan ook wit van de zeiltjes.

Ook op Goeree-Overflakkee blijven we de kustlijn volgen. Zo komen we mooi langs de vuurtoren van Ouddorp en langs de *schurvelingen*. Dit zijn met gras begroeide zandwallen van een meter of twee hoog die de weilanden afbakenen. In de middeleeuwen werden de weilanden afgegraven om bij de vruchtbare klei te komen. Wat er af kwam werd op hopen gegooid en dat werden schurvelingen.

Goedereede zien we al vanuit de verte door zijn massieve toren. De route gaat door dit gezellig dorpje heen met monumentale pandjes.

Als laatste steken we het Haringvliet over met de dam. Dat brengt ons eigenlijk in Zuid-Holland en daarmee verlaten we het vakantiepark dat Zeeland is geworden. Ze zeggen dat *de Voornse Duinen* de mooiste zijn van Nederland vanwege hun variatie. We zien inderdaad duinen, bos, moeras en duinmeertjes. Via Rockanje komen we in Oostvoorne. De camping is eigenlijk vol, maar we kunnen een niet gebruikte vaste plaats delen met een paar andere fietsers.

Omdat het de laatste avond is, gaan we uit eten. Een paar honderd meter terug staat *de Meidoorn*. Op het terras zitten we in de avondzon. Ze hebben een lekker biertje en wijntje en de kok weet het eten lekker op te warmen. Een mooie afsluiting van een prachtige dag.



## Donderdag 6 augustus: Van Oostvoorne naar Baflo

(71,9 km – totaal 1706 km – 205 hoogtemeters)

(Home sweet home € 0,00)

We worden in blijde verwachting wakker. Een beetje zoals met Sinterklaas of met je verjaardag. Het is heerlijk om onderweg te zijn, maar het is ook heel fijn om weer naar huis te gaan. Vandaag fietsen we naar station Den Haag Centraal. Daar nemen we de trein naar Groningen. En van Groningen naar Baflo fietsen we weer. We willen toch graag op de fiets thuis komen.

We hebben eerst nog een stukje door *de Voornse Duinen*. Ik kan het alleen maar beamen, het is best wel mooi hier.

Daarna komen we in een schemerzone. We hebben afgelopen weken allerlei landschappen gehad. Duin, zee, boulevard, ‘berg’-achtig, moeras, heidevelden en de kale toppen van Engeland. Maar nog geen industrie landschap. Dat gemis gaan we nu inhalen. *Twee werelden* staat op de bordjes. Je zit nog in een natuurgebied, maar je hebt zicht op de industrie van de Maasvlakte. Een beetje dubbel om in een vogel-spot-hutje te kijken naar een plas met op de achtergrond rokende pijpen, hijskranen en industrie.

De Maasvlakte ligt er al een jaar of vijftig (!) en is gemaakt door een ondiep stukje Noordzee te omdijken en vol te spuiten met zand. Het hoort bij de haven van Rotterdam en, omdat het eigenlijk in zee ligt, goed te bereiken voor grote schepen. Er wordt overigens gewerkt aan een tweede Maasvlakte, nog verder in zee. Wij nemen hier de snelboot naar Hoek van Holland. We hebben geluk. Hij vaart maar een keer per uur (xx:28) en we hoeven niet lang te wachten. Om ons heen is het een en al industrie. Ik wordt zelf weer even met mijn werk geconfronteerd. We varen langs de LNG opslag waar ik, voor Gasunie, een stuk software voor ontworpen heb dat de administratieve afhandeling van het gas aan het netwerk afhandelt. Grote tankers met LNG uit het midden-oosten komen hier aan. Het vloeibare gas wordt in de tanks opgeslagen en verdampt als het nodig is. Door de natuurlijke verdamping en het feit dat het van verschillende eigenaren is, is het een administratieve uitdaging dit allemaal bij te houden. Leuk om het eens in het echt te zien.

Van Hoek van Holland langs de kust omhoog hebben we vaker gefietst. Het is een mooi stuk door een duinlandschap. Fijn om het zo af te kunnen sluiten. We hebben tenslotte bijna vier weken langs zee gefietst.

Bij Den Haag nemen we voorlopig afscheid van de zee en van de LF1. De LF4a brengt ons tot voor het centraal station in Den Haag. We nemen de rechtstreekse trein naar Groningen. De vertering is slechts een half uur en om kwart voor vier komen we in Groningen aan.

We kiezen voor de bekende route over Oostum en Garnwerd. En precies vier weken nadat we vertrokken zijn komen we weer thuis. Het is mooi geweest zo.